

แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย : ศึกษานอกระบบ ^{๖๕๕๖} ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลตนเองแสน
อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิทยากร ^{๖๕๕๖} พรวิเศษศรีภักดี

สารนิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเป็นงานหนึ่งของภาควิชาตามหลักสูตรศาสตราจารย์พิเศษ

สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พุทธศักราช ๒๕๕๖

แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน

อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

วิภาพร พรวิเศษศิริกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

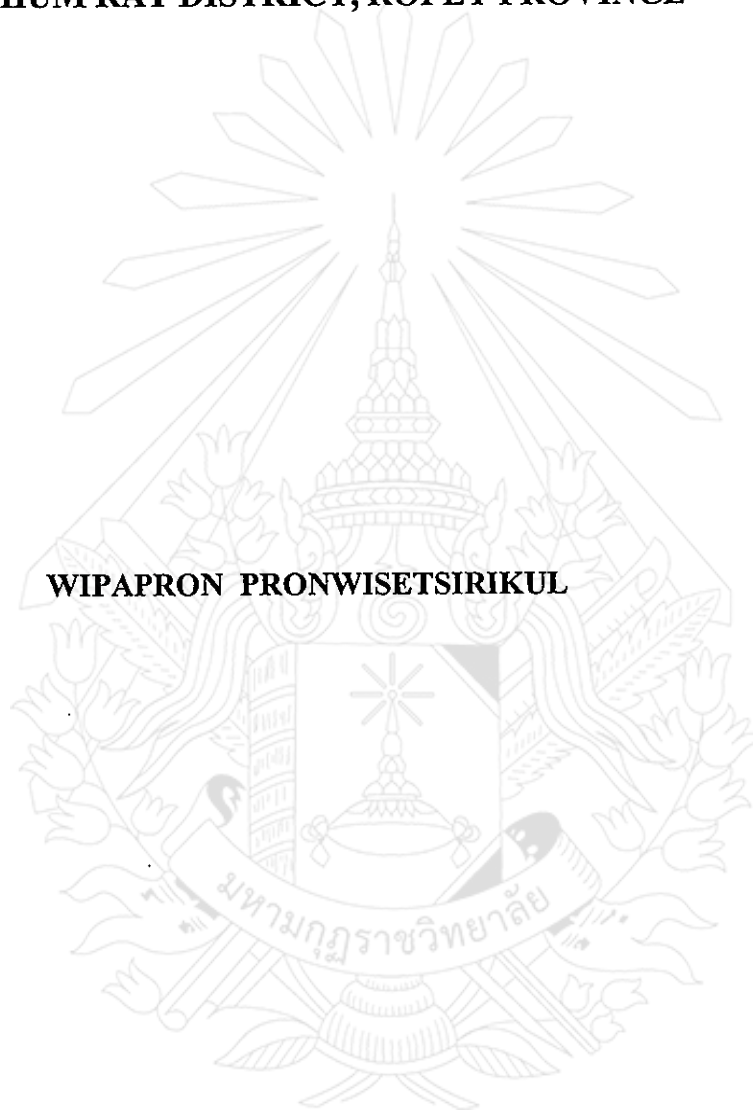
สาขาวิชาการจัดการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พุทธศักราช ๒๕๕๒

B 1๖471

**GUIDELINES FOR ORGANIZING EXPERIENCES FOR PRE-SCHOOL CHILDREN :
A CASE STUDY OF CHILD DEVELOPMENT CENTRES ATTACHED TO
TAMBON NONG KHAEN ADMINISTRATION ORGANIZATION,
PRATHUM RAT DISTRICT, ROI ET PROVINCE**

WIPAPRON PRONWISETSIRIKUL

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2552 (2009)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์
จังหวัดร้อยเอ็ด

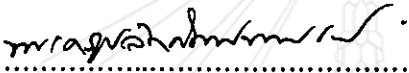
ชื่อนักศึกษา : นางสาววิภาพร พรวิเศษศิริกุล

สาขาวิชา : การจัดการศึกษา

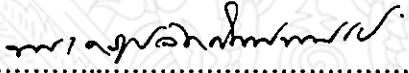
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. สมศักดิ์ คำศรี

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

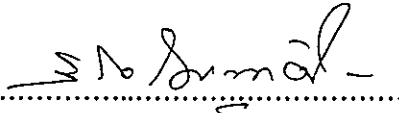
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผศ. ดร. สมศักดิ์ คำศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์)

..... กรรมการ
(พระมหาวิโรจน์ คุตตวิโร (ดร.))

..... กรรมการ
(รศ. วิโรจน์ มุกข์ฉัตร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Guidelines for Organizing Experiences for Pre-School Children : A Case Study
of Child Development Centres Attached to Tambon Nong Khaen Administration
Organization, Prathum Rat District, Roi Et Province

Student's Name : Miss Wipapron Pronwisetsirikul

Department : Educational Management

Advisor : Asst. Prof. Dr. Somsak Khumsri

Co-Advisor : Phrakhruwichitpanyaporn

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaivajarn
..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

Thematic Committee

P. Sampipattanaivajarn
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn)

S. Khumsri
..... Advisor
(Asst. Prof. Dr. Somsak Khumsri)

Phrakhruwichitpanyaporn
..... Co - Advisor
(Phrakhruwichitpanyaporn)

V. Kuttaveero
..... Member
(Pramahaviroj Kuttaveero (Dr.))

W. Muthukant
..... Member
(Assoc. Prof. Wiroj Muthukant)

หัวข้อสารนิพนธ์	: แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา	: นางสาววิภาพร พรวิเศษศิริกุล
สาขาวิชา	: การจัดการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผศ. ดร. สมศักดิ์ คำศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๑

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒) เปรียบเทียบการจัดประสบการณ์ของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ของกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง และสถานที่ดำเนินงานแตกต่างกัน ๓) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ผู้บริหารศูนย์ฯ และผู้ดูแลเด็ก จำนวน ๒๘ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบจับคู่ความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์ และแบบสอบถามประมาณค่าห้าระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ คือ ๐๗.๐๐-๐๘.๓๐ น. กิจกรรมรับเด็ก ๑๑.๓๐ -๑๒.๐๐ น. พักรับประทานอาหาร กลางวัน ๑๔.๕๐-๑๕.๐๐ น. เตรียมตัวกลับบ้าน จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และน้อยที่สุดคือ ๑๐.๒๐-๑๐.๓๐ น. พักรับประทานอาหารว่างช่วงเช้า ๑๔.๓๐-๑๔.๕๐ น. เกมการศึกษา/ กิจกรรมเสรี จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๘

ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยใน ๑ วัน อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด จำนวน ๘ กิจกรรม โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ นอนพักผ่อน ตรงเวลา เตรียมตัวกลับบ้านตรงเวลา พักรับประทานอาหารกลางวัน ตรงเวลา กิจกรรมเสริมประสบการณ์เหมาะสม กิจกรรมกลางแจ้งเหมาะสม พักรับประทานอาหารว่างเช้าตรงเวลา เกมการศึกษา/กิจกรรมเสรี เหมาะสม กิจกรรมสร้างสรรค์ เหมาะสม

และในระดับมาก จำนวน ๗ กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเหมาะสม พักรับประทานอาหารว่างบ่ายตรงเวลา เก็บที่นอน พร้อมเพียง เคารพธงชาติ พร้อมเพียง สวดมนต์ไหว้พระ พร้อมเพียง กิจกรรมรับเด็กเหมาะสม ตรวจสอบภาพ ต่อเนื่อง

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ระหว่างตำแหน่งและสถานที่ดำเนินงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ดครูผู้ดูแลเด็ก เห็นว่า ควรจัดอาคารสถานที่และการจัดภูมิทัศน์ ควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ควรจัดฝึกอบรมที่เริ่มจากวิทยากรบรรยายทฤษฎี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ควรให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขในการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน

**Thematic Title : Guidelines for Organizing Experiences for Pre-School Children : A Case Study of
Child Development Centres Attached to Tambon Nong Khaen Administration
Organization Prathum Rat District Roi Et Province**

Student's Name : Miss Wipapron Pronwisetsirikul

Department : Educational Management

Advisor : Asst. Prof. Dr. Somsak Kumsri

Co-Advisor : Phrakhruwichitpanyaporn

Academic Year : B.E. 2551 (2008)

ABSTRACT

The thematic paper's objectives were aimed to: 1) explore guidelines for organizing experiences for pre-school children at Child Development Centres attached to Tambon Nong Khaen Administration Organization, Prathum Rat District, Roi Et Province, compare the arrangement of experiences for them at the said centres following difference of sampling groups' positions and operating places and, 3) look into suggestions for organizing experiences for pre-school children at the same centres. The sampling group employed for the research included twenty-eight personnel of Board of Executives, Executives and childcare personnel. The data collecting instrument was the pair-wise matching inventory for organizing experiences and the questionnaire with five rating scales. Statistics utilized for analyzing data took in: percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test by making use of the ready-made computer program.

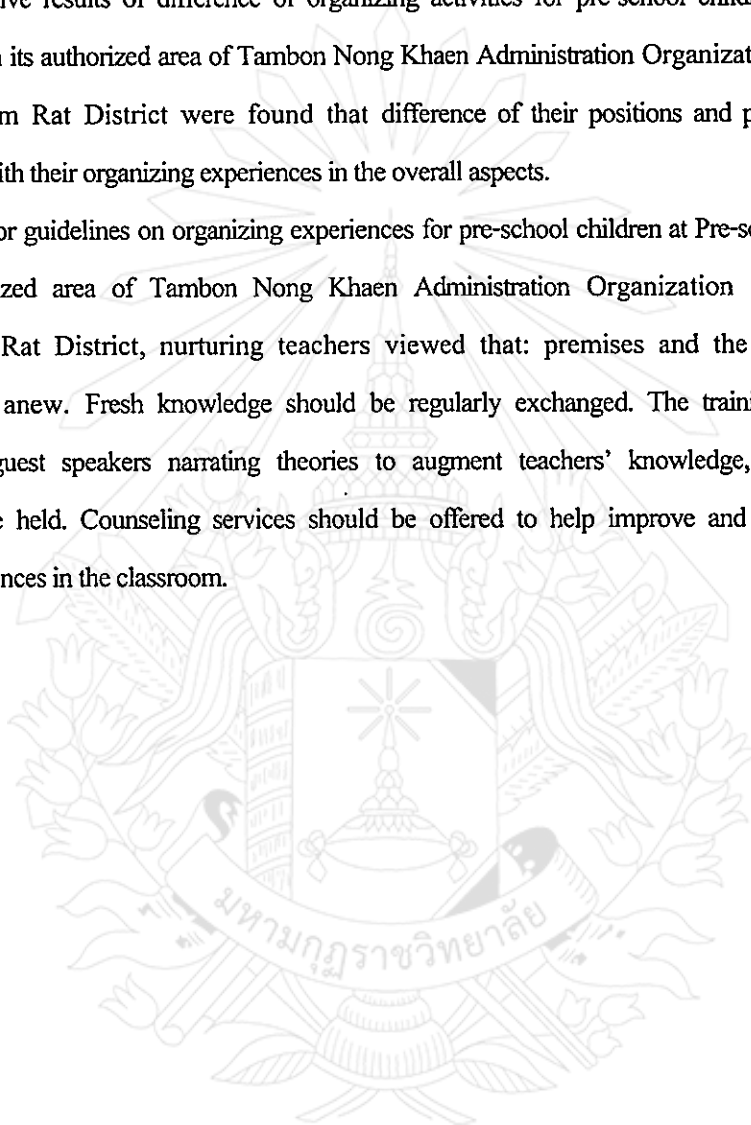
The research's results were found as follows :

The period suitable for organizing experiences and various activities were: activities for picking up children between 07.00 and 08.00, the lunch break between 11.30 and 12.00, and getting ready for returning home between 14.50 and 15.00 for twenty-eight children, accounting for 100%. The shortest period was: 10.20 – 10.30 for snack break, educational games/independent activities: 14.30 – 14.50 for eighteen children, accounting for 64.29. Personnel's satisfaction toward organizing experiences for pre-school children in each day was at the highest level for eight activities as listed in descending order: sleeping on time, getting ready for returning home on time, having lunch on time, activities complementary to experiences suitable, open air activities suitable, the break for the morning snack on

time, educational games/independent activities suitable, creative activities suitable, and seven activities were at the high level: physical exercise and movement suitable, taking the break for the afternoon snack on time, sleeping mattress together, paying respect to national anthem together, paying homage to the Triple Gems together, appropriate activities of picking up children and successive health checkup.

The comparative results of difference of organizing activities for pre-school children at Pre-school Child Centres in its authorized area of Tambon Nong Khaen Administration Organization in Roi Et province's Prathum Rat District were found that difference of their positions and places were identically correlated with their organizing experiences in the overall aspects.

Suggestions for guidelines on organizing experiences for pre-school children at Pre-school Child Centres in its authorized area of Tambon Nong Khaen Administration Organization in Roi Et Province's Prathum Rat District, nurturing teachers viewed that: premises and the landscape should be arranged anew. Fresh knowledge should be regularly exchanged. The training courses beginning with the guest speakers narrating theories to augment teachers' knowledge, skills and experiences should be held. Counseling services should be offered to help improve and correct the arrangement of experiences in the classroom.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนให้คำแนะนำ เป็นอย่างดีมาโดยตลอด

กราบนมัสการขอขอบคุณ และขอขอบพระคุณ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์ และ ผศ. ดร. สมศักดิ์ คำศรี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์ แก่ผู้วิจัย จึงขอกราบขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบนมัสการขอขอบคุณ พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่เมตตาเป็นประธานกรรมการ พระมหาวิโรจน์ กุตุตวีโร (ดร.) ที่เมตตาเป็นกรรมการ และขอขอบพระคุณ รศ. วิโรจน์ มุฑกัณท์ ที่กรุณาเป็นกรรมการ ตรวจสอบแก้ไขรูปแบบ และให้ข้อเสนอแนะ อย่างเป็นระบบ จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ นางอัมราวดี เรืองโอชา นายมานะ อะมะมุล และนายชาญวิทย์ ชุมศรี ที่กรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ คณะผู้บริหาร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอ ปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูล ในการค้นคว้าวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาบูชาแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ครอบครัว และผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

นางสาววิภาพร พรวิเศษศิริกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ สมมติฐานการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๖
๒.๒ แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย	๑๐
๒.๓ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	๒๖
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๘
๒.๕ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๓๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๓๔
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๔
๓.๒ เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	๓๕
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๕
๓.๔ วิธีสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๓๖

	๗
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๗
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๗
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
๔.๒ ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๐
บทที่ ๕ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๔๕
๕.๑ สรุปผล	๔๕
๕.๒ อภิปรายผล	๕๒
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๕๓
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๕๔
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๕๔
บรรณานุกรม	๕๕
ภาคผนวก	๕๗
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	๕๗
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๖๐
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	๖๔
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๖๖
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๗๕
ภาคผนวก ฉ แสดงการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องประสิทธิภาพของแบบสอบถาม การปฏิบัติงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด	๘๑
ประวัติผู้วิจัย	๘๓

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๔.๑	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง ๔๐
ตารางที่ ๔.๒	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานที่ดำเนินงาน ๔๑
ตารางที่ ๔.๓	ความเหมาะสมระหว่างเวลาและกิจกรรม ๔๒
ตารางที่ ๔.๔	พฤติกรรมการบ่งบอกถึงความเหมาะสมของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ๔๓
ตารางที่ ๔.๕	ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ๔๔
ตารางที่ ๔.๖	ผลการเปรียบเทียบแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ระหว่างตำแหน่ง ๔๕
ตารางที่ ๔.๗	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ระหว่างตำแหน่ง โดยรวม ๔๕
ตารางที่ ๔.๘	ผลการเปรียบเทียบแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ระหว่างตำแหน่ง ๔๖
ตารางที่ ๔.๙	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัด ร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ระหว่างสถานที่ดำเนินงาน โดยรวม ๔๖
ตารางที่ ๔.๑๐	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก การจัดอาคารสถานที่ ๔๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้การศึกษาแก่เด็กต้องเริ่มตั้งแต่เกิด ขึ้นต้นก็ต้องสอนให้รู้จักอวัยวะ และประสาทส่วนต่างๆ ต้องคอยควบคุมฝึกหัด จนสามารถใช้อวัยวะและประสาทส่วนนั้นๆ ทำกิจวัตรทั้งปวงของตนเองได้ เมื่อสามารถทำกิจวัตรของตนเองได้แล้วถัดมาก็ ต้องสอนให้รู้จักทำการต่างๆ ให้รู้จักแสวงหาสิ่งต่างๆ ตามที่ต้องการให้ได้มากขึ้นเพื่อทำให้ชีวิต มีความสะดวกมีความสุขสบายการให้การศึกษาขั้นนี้ ได้แก่ การฝึกกายให้มีความคล่องแคล่ว ชำนิชำนาญ และสามารถในการปฏิบัติประกอบกับการสอนวิชาความรู้ต่างๆ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพเลี้ยงตัว การให้การศึกษาอีกขั้นหนึ่ง คือการสอนและฝึกฝนให้เรียนรู้ วิทยาการ ที่ก้าวหน้าขึ้นไป พร้อมทั้งการฝึกฝนให้รู้จักใช้เหตุผลสติปัญญา และหาหลักการของชีวิต เพื่อให้สามารถสร้าง สรรค์ความเจริญงอกงาม ทั้งทางกาย และทางความคิด

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ผ่านมา พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และชุมชนเห็นคุณค่าของการศึกษาและตระหนักถึงสิทธิของบุตรหลานที่จะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้ผู้ปกครอง และผู้คน ในชุมชนจำนวนมากเริ่มมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตน รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพการจัดการของสถานศึกษา ความเปลี่ยนแปลงทางความคิดดังกล่าวก่อให้เกิดความคาดหวังและผลักดันให้เกิดพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับเพื่อให้ การศึกษาที่จัดโดยสถานศึกษาทุกแห่งมีมาตรฐานทัดเทียมกัน เพราะเด็กอายุ ๓-๕ ปี เป็นวัยที่ร่างกายนี้ มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ได้สำรวจ ทดลอง เล่น ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาส คิดแก้ปัญหา เลือกดัดสันใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิด ริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่าง มีความสุข ผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรม เลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็ม ศักยภาพ ส่งเสริมให้เด็กสังเกต สำรวจ สร้างสรรค์ และยิ่งเด็กมีความกระตือรือร้นยิ่งทำให้เด็กเกิดการ เรียนรู้ ผู้รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ต่อเด็กวัยนี้เป็น พิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน และใน ชีวิตของเด็กต่อไป การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาหรือสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัยแต่ละ แห่งจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กและถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจ และแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับหนึ่ง หรือทุกระดับก็ตาม ความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการ ภายในท้องถิ่น และกำหนดให้มีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งตามแผนดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา ทั้งการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย หน่วยงาน ต่างๆ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป ตามความพร้อมและความเหมาะสม ของท้องถิ่น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน ซึ่งเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้รับการศึกษา อบรม ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระราชบัญญัติเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น จึงได้กำหนดภาระหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ๕ ประการ คือ การจัดการศึกษา ปฐมวัย การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมกีฬา นันทนาการ ประเพณีวัฒนธรรม กิจกรรมเด็ก และเยาวชนการดำเนินงานด้านงานศาสนา การบำรุงศิลปะ จารีต ประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมิตงานการศึกษา เป็นส่วนราชการที่หน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน ปัจจุบันมีการจัดการศึกษาอยู่ ๔ ประการ ยกเว้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะอยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้รับการถ่ายโอน จากกรมพัฒนาชุมชน(เดิม) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ในรูปแบบการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง ๓ ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคู-ผายใหญ่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแคน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนป่อ สภาพการจัดการศึกษาโดยการนิเทศภายใน และจากการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่ประจำปี ๒๕๔๗ ของกระทรวงสาธารณสุข พบว่าผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นผู้สอน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง ๓ ศูนย์ จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย และยังมี ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็กน้อยมาก เพราะยังไม่เคยได้รับการอบรมหลักสูตรการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ จึงทำให้ขาดความรู้และประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ขาดทักษะ ในการจัดประสบการณ์ทั้ง เนื้อหา และวิธีการ คุรมีปัญหาในการควบคุมชั้นเรียน การผลิตสื่อและการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนความไม่เข้าใจวิธีการวัดและประเมินความพร้อม ตามหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จึงทำให้ผู้ดูแล

เด็กที่สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งานการศึกษาตำบลหนองแคน ทุกคนมีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

จากเหตุผลดังกล่าวและจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น มีความสำคัญไม่แพ้กับการจัดการศึกษาระดับอื่น ๆ ในการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพ ตามแนวทางที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษากำหนดไว้ ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะนักวิชาการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งานการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กสามารถเตรียมการจัดการเนื้อหา วิธีการที่เหมาะสมกับวัย และความต้องการอันจะส่งผลให้เด็กเกิดการพัฒนาทุก ๆ ด้าน และเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กที่จะเข้าเรียนต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษาและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาในหน่วยงานต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ของกลุ่มตัวอย่างที่มี ตำแหน่ง และสถานที่ดำเนินงาน แตกต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๓ สมมติฐานการวิจัย

๑.๓.๑ กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๓.๒ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานที่ดำเนินงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อแนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงาน การศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๘ คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก จำนวน ๑๑ คน คณะผู้บริหาร จำนวน ๕ คน ประชากรทั้งหมด จำนวน ๓๐ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การ บริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด และการศึกษาในครั้งนี้ ได้กำหนด กรอบเนื้อหาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๔๖ ตามกิจกรรมประจำวัน ๖ กิจกรรม ดังนี้

- ๑) กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
- ๒) กิจกรรมสร้างสรรค์
- ๓) กิจกรรมกลางแจ้ง
- ๔) กิจกรรมเสริมประสบการณ์
- ๕) กิจกรรมเสรี
- ๖) กิจกรรมเกมการศึกษา

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ๓ ศูนย์ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบแนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงาน การศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ของกลุ่ม ตัวอย่างที่มี ตำแหน่ง และสถานที่ปฏิบัติงาน แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๕.๔ สามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารในการ ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและ วางแผน การพัฒนาการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กอายุระหว่าง ๓-๕ ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้ความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสังกัด งานการศึกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองแคน

แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมแก่เด็ก โดยแยกเป็น ช่วงเวลาการจัดกิจกรรม ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมและข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมแก่ผู้ดูแลเด็ก

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การวางแผนการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนระดับปฐมวัย โดยมีรายละเอียดของแผนการจัดประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญ กิจกรรม สื่อ การวัดและการประเมินผล บันทึกผลหลังการสอนความคิดเห็นของผู้บริหาร

ช่วงเวลาการจัด หมายถึง ความเหมาะสมของเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในแต่ละวันของเด็กปฐมวัย

ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกนึกคิดต่อการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การนิเทศการสอน หมายถึง การให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไขในการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงเทคนิคและวิธีการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กในชั้นเรียนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของเด็กปฐมวัย

ผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูและสอนเด็กปฐมวัยในการอบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา สำนักปลัด องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองแคน

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่อยู่ในความควบคุมดูแล อบรม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดงานการศึกษา สำนักปลัด องค์กรบริหารส่วนตำบลหนองแคน ซึ่งมีอายุ ระหว่าง ๓-๕ ปี

ตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหาร, คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็ก

สถานที่ดำเนินงาน หมายถึง สถานที่ดำเนินงานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคู่-ฝายใหญ่, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแคน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนปอ

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอตามลำดับดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ๒.๒ แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย
- ๒.๓ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๕ สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

เนื่องจากครู ก็คือ บุคลากร ในองค์การทางการศึกษา หรือในสถาบันทางการศึกษาระดับต่าง ๆ ดังนั้นจึงมีนักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการพัฒนาครู ไว้มากมาย ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการพัฒนาครู

ยนต์ ชุ่มจิต กล่าวว่า การพัฒนาครู หมายถึง การดำเนินงานที่พยายามจะเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพ และคุณธรรมของความเป็นครูที่ดีด้วย^๑

สุญญาณี สุทธิพงษ์ กล่าวว่า การพัฒนาครู เป็นกระบวนการช่วยให้ครูเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความชำนาญ อย่างมีระเบียบแบบแผน ตลอดจนการพัฒนานิสัยแห่งความคิด เจตคติที่ดีในการทำงาน มีขวัญ กำลังใจที่ดี มีสมรรถภาพในการทำงาน ก่อประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับการปฏิบัติหน้าที่ และมีผลกระทบโดยตรง ต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานทั้งต่อตัวเอง สถาบันการศึกษาและประเทศชาติ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นที่ยอมรับและยกย่องในสังคมต่อไป^๒

^๑ยนต์ ชุ่มจิต, การพัฒนาครู, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๑.

^๒สุญญาณี สุทธิพงษ์, ปฏิวัติการศึกษาไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงนโยบายและมาตรการในการผลิตและพัฒนาคู่มือครูไทย ในศตวรรษที่ ๒๑ ในเรื่องการพัฒนาครูว่า การพัฒนาความรู้และทักษะให้ก้าวทันวิทยาการใหม่ ๆ จะต้องเป็นสิทธิหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพครูเพราะครูต้องไปรู้ และต้องเป็นผู้นำด้านวิชาการและการเป็นแบบอย่างในสถานศึกษาและในชุมชน การพัฒนาครูจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้า สามารถทำงานได้อย่างสัมฤทธิ์ผล และสามารถจัดบริการการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพ^๖

๒.๑.๒ ความสำคัญของการพัฒนาครู

ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และประเทศเป็นเพราะครูต้องรับหน้าที่ในการพัฒนาบุคคลตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา จนบุคคลเหล่านั้นมีความเจริญงอกงามทางด้านความรู้ ความสามารถ และพร้อมที่จะนำความรู้ ความสามารถที่ได้ไปพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไป ดังนั้นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพนั้น จึงต้องทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนั้นนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความสำคัญในการพัฒนาครูไว้ดังนี้

ยนต์ ชุ่มจิต กล่าวว่าการพัฒนาครู ก่อให้เกิดประโยชน์และความสำคัญหลายประการ^๗ ดังนี้

๑. ช่วยพัฒนาคุณภาพและวิธีการทำงานของครู ทำให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน มีความรู้เพิ่มขึ้น เข้าใจบทบาทหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น

๒. การพัฒนาครู ช่วยทำให้เกิดการประหยัดเวลา และลดความสูญเสียทางด้านวิชาการ เพราะครูที่ได้รับการพัฒนาจนเป็นครูที่มีคุณภาพนั้นย่อมไม่ทำสิ่งใดผิดพลาดง่าย ๆ และสามารถใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำการสอนนักเรียนได้ผลเต็มที่และตรงตามจุดประสงค์ ส่วนนักเรียนก็มีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์ที่กำหนด

๓. การพัฒนาครู ช่วยทำให้ครูได้เรียนรู้งานในหน้าที่ได้เร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่ได้รับการบรรจุให้เข้าทำงานใหม่ ๆ และครูที่ย้ายไปทำการสอน ณ ที่ทำงานแห่งใหม่

๔. การพัฒนาครู ช่วยแบ่งเบาหรือลดภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานในสายงานต่าง ๆ เพราะครูที่ได้รับการพัฒนาอย่างดีและอย่างต่อเนื่อง จะมีความเข้าใจงานการสอนและงานอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

^๖สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, นโยบายและมาตรการในการผลิตและพัฒนาคู่มือครูไทย ในศตวรรษที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๒๐๕-๒๐๖.

^๗ยนต์ ชุ่มจิต, การพัฒนาครู, อ้างแล้ว, หน้า ๒.

๕. การพัฒนาครูช่วยกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงาน เพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ การงาน กล่าวคือ ทำให้ครูทุกคนมีโอกาสก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งทางการบริหารสถานที่มีสถานภาพดีขึ้น

๖. การพัฒนาครู ช่วยทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอทั้งในด้านของความรู้ และด้าน เทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งหลักการปฏิบัติงาน และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

ปริศนา เสร่บาง ได้สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ว่า การพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็น อย่างยิ่ง เพราะทำให้บุคลากรมีความรู้ ความชำนาญขึ้น สามารถติดตามวิทยาการใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนอยู่ ตลอดเวลาได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งนอกจากจะทำให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแล้ว ยังส่งผล ให้หน่วยงานได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น และลดความสิ้นเปลืองที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างมาก อันเป็นเป้าหมายสูงสุด ของหน่วยงาน^๔

นาริรัตน์ ตั้งสกุล สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญ ต่อการบริหารงานในองค์การอย่างยิ่ง เพราะบุคคลในองค์การจะต้องมีการปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่จนเกิดความชำนาญ และจะต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่าง ต่อเนื่อง ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันเสมอมีการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน ของตนเอง เพื่อให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุด^๕

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์การ การบริหารองค์การจะต้องมีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการ ปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น และรู้เท่าทันต่อวิทยาการที่ทันสมัย ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเป็น การสร้างความมั่นใจและเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและสิ่งรอบข้าง ส่งผลต่อความก้าวหน้าของบุคลากร และทำให้สามารถสร้างผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์การ

๒.๑.๓ ความมุ่งหมายของการพัฒนาครู

การพัฒนาครูเป็นวิธีการที่ทำให้ครูมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ รู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งทุกองค์การต้องให้บุคลากรได้รับการพัฒนาเพื่อนำความรู้ความสามารถ

^๔ปริศนา เสร่บาง, “ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๑, หน้า ๑๖.

^๕นาริรัตน์ ตั้งสกุล, “ความต้องการในการพัฒนาบุคลากร โดยกระบวนการบริหาร ตามทัศนะ ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม”, รายงาน การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๕, หน้า ๒๕.

ไปปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาไว้ดังนี้

กรมวิชาการ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาครูซึ่งสอดคล้องและเหมาะสมกับการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

๑. เพื่อสร้างความสนใจในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู
๒. เพื่อเสนอแนะวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุด
๓. เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้ได้ผลสูงสุด
๔. เพื่อลดความสิ้นเปลืองและป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน
๕. เพื่อจัดวางมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
๖. เพื่อพัฒนาฝีมือในการปฏิบัติงานของครู
๗. เพื่อพัฒนาการบริหาร โดยเฉพาะการบริหารด้านครูให้มีความพอใจในทุกฝ่าย
๘. เพื่อฝึกบุคลากรให้เกิดความก้าวหน้าของงานและการขยายองค์การ
๙. เพื่อสนองการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพแก่สาธารณะ
๑๐. เพื่อความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นตำแหน่ง
๑๑. เพื่อพัฒนาท่าทีและบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน
๑๒. เพื่อปรับปรุงสภาพงานให้ดีขึ้น
๑๓. เพื่อฝึกวินัยจนจบในการตัดสินใจ
๑๔. เพื่อส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน^๑

พะยอม วงศ์สารศรี ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ตลอดจนมีความรักต่อองค์การ^๒

จากความมุ่งหมายของการพัฒนาครูดังกล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การพัฒนาครูมีความมุ่งหมายเพื่อที่จะให้บุคคลในองค์การมีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญ รู้เท่าทันวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตลอดทั้งให้เกิดความก้าวหน้าส่วนบุคคล และองค์การอย่างต่อเนื่องและมั่นคง

^๑กรมวิชาการ, การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕.

^๒พะยอม วงศ์สารศรี, การบริหารทรัพยากรมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร : สุภา, ๒๕๔๑), หน้า ๑๔๘.

๒.๒ แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย

๒.๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย

คนในสมัยก่อนมักมีแนวคิดของผู้ใหญ่ต่อเด็กว่า เด็กก็คือผู้ใหญ่ตัวเล็ก ๆ ที่ยังมีขนาดของร่างกายที่เจริญเติบโตไม่เต็มที่ มีความอ่อนแอกว่าผู้ใหญ่ และมีความคิดความอ่านด้อยกว่า ถ้าเมื่อใดเด็กมีขนาดของร่างกายที่เจริญเติบโตมากขึ้น เด็กก็จะกลายเป็นผู้ใหญ่โดยสมบูรณ์ แนวความคิด เช่นนี้ทำให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูและฝึกรอบมาให้มีบทบาทเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ โดยอยู่ร่วมในสังคมเดียวกันกับผู้ใหญ่ แต่งกายด้วยเสื้อผ้าและแบบขนิดเดียวกับผู้ใหญ่ แต่งงานชนิดเดียวกับที่ผู้ใหญ่ทำ และเล่นเกมต่าง ๆ แบบเดียวกันกับผู้ใหญ่เล่น โดยไม่มีการคำนึงถึงธรรมชาติและความต้องการเฉพาะวัยของเด็กเลย การปฏิบัติตนระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กก็มักจะถือเกณฑ์ของตนเป็นตัว ตัดสินพฤติกรรมของเด็กแทนการคำนึงถึงความสามารถเฉพาะวัยของเด็กอย่างในปัจจุบัน ทำให้ ไม่มีการแบ่งแยกบุคคลต่างวัยออกจากกัน ไม่มีการจัดเครื่องเล่นกิจกรรม หรือประสบการณ์ โดยเฉพาะสำหรับเด็ก และทำให้เกิดความกดดันขึ้นภายในจิตใจของเด็กในอันที่จะต้องพยายามทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่คาดหวังจะให้ทำให้ได้ ทั้ง ๆ ที่ในหลายกรณีสำหรับเด็กหลาย ๆ คน ไม่สามารถหรือไม่พร้อมที่จะทำได้

ในช่วงศตวรรษที่ ๑๗-๑๘ แนวคิดเกี่ยวกับเด็กของผู้ใหญ่ในสมัยนั้น คือเด็กเกิดมาพร้อมกับบาปติดตัว ฉะนั้นการปลดปล่อยบาปคือการพยายามอบรมให้เด็กอยู่ในกรอบของศีลธรรมจรรยา และให้ปฏิบัติกิจทางศาสนาเช่นเดียวกับที่ผู้ใหญ่จะต้องกระทำ การสั่งสอนในเรื่องของจริยธรรมก็มีได้คำหนึ่งว่า เด็กจะมีความสามารถที่จะทำความเข้าใจได้มากน้อยเพียงใด เด็กเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้ใหญ่ชี้แนะให้ว่าดีและไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ผู้ใหญ่ตัดสินแล้วว่าไม่ดีเท่านั้น ผลของการไม่ปฏิบัติตามก็คือ การถูกลงโทษ ทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ในยุคนี้ค่อนข้างจะห่างเหินเพราะผู้ใหญ่คือผู้มีอำนาจเหนือเด็กมากกว่าจะเป็นเพื่อนหรือผู้ชี้แนะตามสมควรเท่าที่ควรจะเป็น^๕

๒.๒.๒ ความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในประเทศไทย ได้มีการจัดดำเนินการมาเป็นระยะ ๆ ดังนี้

การจัดการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เริ่มแรกก่อนมีระบบโรงเรียนสามารถแบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น ๓ ประเภท คือ ประเภทแรก ได้แก่ การให้การศึกษาลูกเล็กสำหรับเด็กเล็กสำหรับเจ้านาย เชื้อพระวงศ์ จัดให้การศึกษานี้ในพระบรมมหาราชวัง โดยจ้าง อาลักษณ์ มาสอน ซึ่งเรียนรวมกันทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย ประเภทที่สอง การให้การศึกษาลูกเล็กสำหรับเด็กเล็กที่มีฐานะดี พ่อแม่ก็จะจ้างครูมาสอนหนังสือที่บ้าน ประเภทที่สาม การให้การศึกษาลูกเล็กแก่บุคคลธรรมดาที่พ่อแม่มีฐานะยากจน มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพ

^๕ กิติมา ปรีดีดิถก, การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเล็ก, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

ไม่มีผู้ดูแลเด็กก็จะนำเด็กไปฝากวัดเป็นลูกศิษย์วัด เพื่อให้เรียนหนังสือและศึกษาพระธรรมวินัย และถ้ายังเล็กมากพระสงฆ์ก็ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดูเรื่องการกิน การนอน ตลอดจนการอบรม สั่งสอน และให้การศึกษาด้วย

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็กในสมัยมีระบบโรงเรียนจัดในรูปแบบของชั้นมูลศึกษา ซึ่งอาจฝากไว้ในโรงเรียนประถมศึกษาก็ได้ มุ่งสอนให้เด็กมีความรู้สูง เพื่อเรียนต่อในชั้นประถมศึกษา เป็นการจัดการเอง ไม่มีหลักสูตร และไม่มีระเบียบวิธีสอน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็กใน ระยะเริ่มมีระบบโรงเรียนจึงยังเน้นการสอนหนังสือเป็นสำคัญ

ในสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองก็ได้พัฒนาขึ้นมาในรูปแบบของอนุบาล (Kindergarten) จากหลักฐานแสดงให้เห็นว่า ความคิดเรื่องการอนุบาลศึกษาเริ่มเข้ามาสู่ประเทศไทยตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากพระองค์ได้เคยเสด็จประพาสทวีป ยุโรป และ โปรตุเกสทำให้ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาไปศึกษาและดูงานต่างประเทศ และนอกจากนี้ในรัชสมัยของพระองค์ ได้มีสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศและพวกมิชชันนารี ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการศึกษาของไทย

การจัดการศึกษาในรูปแบบของอนุบาล ได้พัฒนามาเรื่อย ๆ โดยอาศัยแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน เริ่มแรกได้จัดให้มีแผนกอนุบาลขึ้นใน โรงเรียนราษฎร์ ต่อมาจึงมี โรงเรียนอนุบาล แห่งแรกของรัฐขึ้นคือ โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ ซึ่งถือเป็นแบบอย่างในการจัดโรงเรียนอนุบาลในสมัยต่อมา

การขยายโรงเรียนอนุบาล รัฐ ได้ดำเนินการตามนโยบายขยายโรงเรียนอนุบาลในส่วนภูมิภาค และสามารถเปิดโรงเรียนอนุบาลได้ครบทุกจังหวัด และรัฐนั้นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็กดังปรากฏในแผนการศึกษาชาติมาเป็นลำดับจนถึงฉบับปัจจุบัน ในทางปฏิบัติรัฐจัดการศึกษาระดับเด็กเล็กเพื่อเป็นตัวอย่างและการวิจัย แต่สนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาระดับเด็กเล็กในรูปแบบต่าง ๆ ได้ ในปัจจุบันได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการจัดบริการการศึกษาระดับเด็กเล็กในรูปแบบสถานบริบาลทารก ศูนย์เด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาลเพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันสถาบันทางการศึกษา ก็ได้ทำหน้าที่ผลิตครูอนุบาลทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ส่วนการฝึกอบรมบุคลากรก็มีการประสานงานระหว่างสมาคมและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ทางการศึกษา จัดฝึกอบรมบุคลากรประจำการให้แก่ศูนย์เด็กประเภทต่างๆ °°

๒.๒.๓ รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

จากแนวนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย รัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และให้อิสระในการจัดการศึกษาระดับนี้ให้จัดได้หลายรูปแบบ รวมทั้งมีการยืดหยุ่นอายุ

°° กรมวิชาการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๔), หน้า ๓๗.

ของเด็กและช่วงเวลาที่เข้าเรียน ตลอดจนได้เสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษา โดยมุ่งการอบรมเลี้ยงดู เพื่อเสริมสร้างภาวะโภชนาการและให้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์และพร้อมที่จะเข้าเรียนในชั้นสูงต่อไปในทางปฏิบัติจริง เอกชนก็ได้แบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาระดับเด็กเล็กส่วนหนึ่ง และรัฐรับผิดชอบจัดบริการศูนย์เด็กเล็กอีกส่วนหนึ่ง การจัดการศึกษาในระดับนี้นั้นสามารถจัดออกได้เป็นรูปแบบต่าง ๆ ได้ ๓ รูปแบบดังนี้

๑) สถานบริบาลทารก หน่วยงานที่จัดมีทั้งภาครัฐและเอกชน รับเด็กที่มีอายุแรกเกิดถึง ๒ ขวบ เข้ารับการอบรมเลี้ยงดูเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ต้องออกไปประกอบอาชีพ บางแห่งเริ่มรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึง ๖ ขวบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสภาพสังคมในปัจจุบัน กิจกรรมที่สถานบริบาลทารกจัด ก็ขึ้นอยู่กับกลุ่มอายุของเด็กและอาจมีความแตกต่างกันบ้างแต่ไม่มากนัก กิจกรรมที่จัดให้ถ้าเป็นกลุ่มเด็กเล็ก มักจะได้รับการดูแลเรื่องอาหารและสุขภาพอนามัยเป็นส่วนใหญ่ เช่น การคัมมนม อาหารเสริม อาหารว่าง การพักผ่อน การดูแลรักษาความสะอาด การฝึกสุขนิสัยในเรื่องดังกล่าว และการฝึกหัดการบริหารร่างกายและส่งเสริมทางด้านสติปัญญา การเล่น รวมทั้งการให้มีการฟังดนตรี นิทาน เพลง เป็นต้น

๒) ศูนย์เลี้ยงเด็ก (Child Care Center) รับเด็กตั้งแต่ อายุ ๒-๖ ขวบ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ช่วยกันจัด แต่ส่วนใหญ่ภาคเอกชนจะจัดมากกว่า โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองและส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางร่างกายและจิตใจเด็กศูนย์ดังกล่าว ได้แก่

๒.๑) ศูนย์โภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้รับผิดชอบจัด ดำเนินการโดยเลือกทำในท้องถิ่นที่มีปัญหาโภชนาการมาก จัดทำก่อนโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้เด็กเล็กในท้องถิ่นได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกวิธี ให้ได้รับอาหารที่เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ และส่งเสริมให้เด็กมีภาวะโภชนาการถูกต้องและสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ รับเด็กที่มีอายุ ๒-๖ ปี พร้อมทั้งเผยแพร่ความรู้ทางโภชนาการการเลี้ยงดูเด็กแก่พ่อแม่ ตลอดจนช่วยเหลือ ครอบครัวที่ยากจน เป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ด้วย

๒.๒) สถานรับเลี้ยงเด็กของสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร สถานรับเลี้ยงเด็กแห่งนี้รับเด็กอายุ ๒ ปี ๖ เดือน - ๖ ปี และพิจารณารับเด็กจากครอบครัวที่ยากจนและที่มีปัญหาไม่มีคนเลี้ยงดู

๒.๓) ศูนย์พัฒนาขั้นมูลฐาน สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการ โดยจัดขึ้นในชุมชนที่แออัด ผู้อาศัยในชุมชนนั้นมีรายได้น้อย รับเด็กอายุ ๒ ปี ๖ เดือน-๖ ปี เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา

๒.๔) สถานเลี้ยงเด็กกลางวันของสมาคมสตรีไทย เป็นสถานเลี้ยงเด็กที่สมาคมสตรีร่วมกับกรุงเทพมหานคร โดยรับเด็กอายุ ๒ ปี ๖ เดือน-๔ ปี ซึ่งพ่อแม่ไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดู

๒.๕) สถานเลี้ยงเด็กกลางวัน สมาคม วาย ดับบลิว ซี เอ ตั้งขึ้นเพื่อกิจการเลี้ยงเด็ก สถานเลี้ยงเด็กแห่งนี้จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือเด็กยากจนซึ่งอยู่ในความช่วยเหลือจากกรมประชาสงเคราะห์กิจกรรมสำหรับศูนย์เลี้ยงเด็ก อาจจะมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่กิจกรรมที่จัดจะมุ่งเรื่อง โภชนาการ สุขภาพอนามัย การฝึกสุนัขสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ การส่งเสริมทางร่างกายและสติปัญญา มีการฟังนิทาน ร้องเพลง รำ เล่น เป็นต้น

๓) โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) รับเด็กอายุ ๓-๖ ปี เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้าน ต่าง ๆ เพื่อจะเข้าเรียนในชั้นประถมปีที่ ๑ ต่อไป โรงเรียนเหล่านี้ ได้แก่

๓.๑) โรงเรียนอนุบาลสังกัดกรมสามัญศึกษา จัดดำเนินงานในโรงเรียนประถมศึกษา รับเด็กอายุ ๔- ๖ ปี โดยจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กให้พร้อมก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และเพื่อเป็นตัวอย่างแก่เอกชนที่จัดการศึกษาในระดับนี้

๓.๒) โรงเรียนเด็กก่อนวัยเรียน สังกัดกรมการศาสนา ใช้วัดเป็นที่อบรมสั่งสอนเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ทำประโยชน์แก่สังคม และเพื่อเตรียมเด็กให้มีความรู้พื้นฐานก่อนที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรม วัฒนธรรมที่ดีงามแก่เด็กก่อนวัยเรียน รับเด็กอายุ ๔-๘ ปี เข้าเรียนโดยไม่ต้องเสียเงินแต่อย่างใด มีพระภิกษุสามเณรเป็นผู้สอน

๓.๓) ชั้นเด็กเล็กสังกัดกรมการฝึกหัดครู เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กในชนบทที่มีอายุก่อนเกณฑ์บังคับเรียน โดยให้จัดชั้นเด็กเล็กขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อรับเด็กที่มีอายุ ๔-๖ ปี เข้าเรียน โดยมีอาจารย์จากวิทยาลัยครูทำงานร่วมกับครูในชั้นประถมศึกษา

๓.๔) โรงเรียนสาธิต การจัดบริการการศึกษาของเด็กเล็กในรูปแบบโรงเรียนสาธิต มีโรงเรียนสาธิตในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และโรงเรียนสาธิตสังกัดกรมการฝึกหัดครู

โรงเรียนสาธิตในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น ตั้งขึ้นด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในด้านการเรียน การสอน และการวิจัย และเพื่อสนองความต้องการของผู้ปกครองด้วย ลักษณะการจัดก็เป็นแบบเดียวกับโรงเรียนอนุบาลทั่ว ๆ ไป ที่มุ่งเตรียมความพร้อมเด็กเพื่อเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา

โรงเรียนสาธิตในสังกัดกรมการฝึกหัดครูเปิดสอนในวิทยาลัยครูหรือเปิดเป็นชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนสาธิต เพื่อเป็นสถานฝึกปฏิบัติของวิชาจิตวิทยา วิชาสอนและการฝึกสอนของนักศึกษาวิชาเอกการอนุบาลศึกษา และเป็นสถานฝึกอบรมแก่นุเคราะห์ที่จะทำการสอนเด็กปฐมวัยของ หน่วยงานอื่น ๆ และเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชุมชนในการจัดการศึกษาปฐมวัย

๓.๕) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย รับเด็กเล็กในชนบทอายุระหว่าง ๓-๖ ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกันของชุมชนในการพัฒนาเด็กและเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ต้องออกไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มพูน รายได้

และเผยแพร่ความรู้เรื่องการอบรมเด็กแก่ผู้ปกครอง กิจกรรมที่จัดก็ได้แก่ การส่งเสริมภาวะโภชนาการ สุขภาพอนามัย การพักผ่อน การฝึกสุขนิสัย และการเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้พร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษา^{๑๑}

๒.๒.๔ เป้าหมายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔) ได้กำหนดนโยบายไว้ว่าจะขยายการศึกษาและบริหารการศึกษารวมทั้งพัฒนา ขระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในส่วนภูมิภาคและชนบท เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาทุกระดับ โดยมีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาล คือ เด็กก่อนวัยเรียนในท้องถิ่นชนบทได้เข้าเรียนใน ระดับก่อนประถมศึกษามากขึ้น นอกจากนี้แผนดังกล่าวได้วางมาตรการไว้ดังนี้

๑) ศึกษาค้นคว้าและพัฒนา รูปแบบ และวิธีการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาทั้ง ในรูปแบบอนุบาลศึกษา ชั้นเด็กเล็ก และศูนย์เด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ สังคมของแต่ละท้องถิ่น

๒) กำหนดแบบโครงการและแนวทางในการปฏิบัติให้ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดบริการเตรียม ความพร้อมสำหรับเด็กทั้งในรูปแบบการจัดมาตรการ สถานศึกษา และการจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบ การประสานงาน การจัดตั้ง ด้านพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมายของเด็ก โดยมุ่งเน้นขยายโครงการและการกระจาย บริการการศึกษาและงบประมาณไปสู่ส่วนภูมิภาคชนบท

๓) สนับสนุนให้เอกชนจัดชั้นอนุบาลสำหรับเด็กวัย ๓-๖ ปี ให้มากขึ้น โดยปรับปรุงระเบียบ การจัดตั้ง โรงเรียนอนุบาลเอกชนให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของการลงทุน

๔) ให้มีการจัดเด็กเล็กใน โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลในท้องถิ่นห่างไกลและมีปัญหา ทางภาษา

๕) จัดบริการเตรียมความพร้อมให้เด็กที่มีปัญหาทางภาษา เด็กห่างไกลคมนาคม เด็กใน ชุมชนแออัด และเด็กในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาชนบทให้ทั่วถึง

๖) การศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดบริการเตรียมความพร้อมของเด็กในรูปแบบของการให้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้กว้างขวางยิ่งขึ้น และนำผลจากการศึกษาและพัฒนา รูปแบบดังกล่าวไปเผยแพร่ และกระตุ้นให้มีการขยายบริการแก่เด็กอย่างกว้างขวาง

๗) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาทุกระดับ เร่งรัดพัฒนา ให้ได้ตามเกณฑ์โดยการปรับปรุงในด้านครู และผู้ดูแลเด็กเล็ก แนวการจัดประสบการณ์ อาคารสถานที่

^{๑๑}เชียร พานิช, การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์, ๒๕๔๔), หน้า ๔๘.

สื่อ เครื่องเล่น อุปกรณ์ แนวประเพณีและพัฒนา วุฒิ และคุณสมบัติของบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านบริหารและบริการ โดยเฉพาะในสถานศึกษาภูมิภาคชนบท ให้มีมาตรฐานคุณภาพที่ทัดเทียมการศึกษาในเมือง

จากนโยบายดังกล่าว จำเป็นต้องจัดทำเป้าหมายการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาเด็กวัยนี้ไว้ดังนี้

๑) เพื่อเตรียมสภาพจิตใจของเด็กให้พร้อมที่จะรับการศึกษาในวัยต่อไป และเพื่อหัดให้ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการเรียนการเล่นและการประดิษฐ์ อบรมให้เป็นคนช่างคิด ช่างทำ ขยันไม่อยู่นิ่งเฉย และเป็นคนว่องไวกระฉับกระฉ่ง

๒) เพื่ออบรมเด็กให้เป็นคนที่มีความสังเกตมีไหวพริบเฉลียวฉลาด คิดหาเหตุผลให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง มีความพากเพียร พยายามและอดทน ไม่จับจด

๓) เพื่ออบรมให้เป็นคนพึ่งตนเอง สามารถทำหรือปฏิบัติอะไรได้ด้วยตนเอง โดยอบรมให้ช่วยตัวเองได้มากที่สุด เช่น หัดแต่งตัว ใส่เสื้อ นุ่งกางเกง หวีผม รับประทานอาหารเอง ฯลฯ ทั้งจะต้องทำให้เป็นเวลาด้วย โดยไม่มีพี่เลี้ยงคอยดักเตือนหรือคอยรับทำให้ ครูเป็นแต่ผู้คอยดูแลควบคุมอยู่ห่าง ๆ เท่านั้น

๔) เพื่อหัดมารยาทและศีลธรรมทั้งในส่วนตัวและการปฏิบัติต่อสังคมและหัดมารยาทในการนั่ง นอน เดิน และรับประทานอาหาร หัดให้เป็นคนสุภาพเรียบร้อย ฝึกนิสัยให้เป็นคนดีมีศีลธรรม อันดี จิตใจเข้มแข็ง มีระเบียบ รักษาวินัย มีความสามัคคี ซึ่งกันและกัน

๕) เพื่อปลูกฝังนิสัยทางสุขภาพอนามัย รู้จักระวังสุขภาพของตน เล่นและรับประทานอาหารเป็นเวลา รู้จักรักษาร่างกายให้สะอาดและแข็งแรงอยู่เสมอ

๖) เพื่ออบรมให้เป็นคนร่าเริงต่อชีวิต มีการสอนร้องเพลงและการเล่นที่สนุกสนาน ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นนักสู้ซึ่งเต็มไปด้วยความรื่นเริงเบิกบานและคิดก้าวหน้าเสมอ^{๑๒}

จะเห็นได้ว่า อนุบาลศึกษามุ่งหมายที่จะส่งเสริมความเจริญเติบโตของเด็กโดยรอบด้าน และให้ไปตามความสามารถ อัตราความเจริญ ความต้องการและความสนใจของแต่ละคนส่งเสริมความเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคนให้รู้จักตนเองเมื่ออยู่ในฐานะผู้นำหรือผู้ตาม และให้รู้จักฐานะของตนเองเมื่อเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มคณะ

การส่งเสริมความเจริญของเด็กโดยรอบด้านนั้น ได้ดำเนินการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางร่างกายเป็นต้นมาให้เด็กมีสุขนิสัย ให้รู้จักระวังรักษาตัวให้พ้นจากโรคภัยและอุบัติเหตุ ให้ได้มีโอกาสใช้กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ให้ได้รับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ และให้รู้จักช่วยตัวเอง

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๘.

ส่งเสริมความเจริญทางอารมณ์และทางสังคม เป็นต้นว่า ให้เป็นผู้มีอารมณ์มั่นคงไม่อ่อนไหวง่าย มีสุขภาพดีทางจิต มีบุคลิกลักษณะเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ รู้จักเมตตาต่อคนและสัตว์ รู้จักประมาณตนและเข้าใจในความสำคัญของตนเองและผู้อื่น รู้สึกอบอุ่นและมีความมั่นคงเมื่ออยู่กับพ่อแม่ ครู และเพื่อนฝูง รู้จักชื่นชมต่อศิลปะและธรรมชาติ รู้จักแสดงปฏิกริยาที่ไม่เป็นภัยต่อคนอื่น รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง และด้วยวาจา รู้จักแบ่งความเอาใจใส่ของผู้ใหญ่ระหว่างตนเองและเพื่อนฝูง รู้จักทำงานและเล่นตามลำพัง และรู้จักร่วมงานหรือเล่นกับคนอื่นด้วยความสามัคคีและเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม รู้จักแบ่งปันสมบัติที่เป็นส่วนรวม ใช้กิริยาวาจาเหมาะสมแก่วัยและใช้ภาษาที่สุภาพ รู้จักรับผิดชอบและทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ส่งเสริมความเจริญทางด้านสติปัญญา เป็นต้นว่า ให้เด็กสนใจในสิ่งแวดล้อมทั้งใกล้และไกลตัว ให้เด็กมีการริเริ่มและสร้างสรรค์ให้เด็กได้มีโอกาสแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนด้วยการพูด การเตรียมตัวเพื่ออ่านหนังสือ การฟัง การเขียน และการวาดภาพให้เด็กได้มีประสบการณ์ที่กระตุ้นให้มีความสนใจและอยากค้นคว้าต่อไป

๒.๒.๕ แนวความคิดพื้นฐานของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับเด็กปฐมวัยนี้ มีแนวคิดพื้นฐานในการจัดดังนี้

- ๑) การพัฒนาเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นจะต้องพัฒนาทุกด้านควบคู่ไปทั้งด้านกาย ความสามารถ และด้านคุณธรรม (ด้านกาย ด้านสติปัญญา ด้านลักษณะนิสัยและสังคมนิสัย)
- ๒) ความรู้มีความสำคัญก่อให้เกิดการเรียนรู้ แต่ความสามารถในทางสติปัญญาและทักษะในการหาความรู้ และนำเอาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาของตนและสังคม นั่นคือ มีความสำคัญมากกว่าตัวความรู้เฉย ๆ ความสามารถ และทักษะดังกล่าวจึงควรจะเป็นความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก
 - ๓) เด็กเรียนรู้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ที่ใด กับใคร ในสถานการณ์ใด การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ ความสนใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้
 - ๔) เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา และ ความสนใจ วิธีเรียนรู้ และอัตราการเรียนรู้ และความคงอยู่ของความรู้ ดังนั้นการกำหนดวิธีเรียน และระยะเวลาเรียนที่เหมือนกันจึงไม่เป็นผลดีต่อเด็กทุกคน ควรเปิดโอกาสการเรียนรู้ วิธีการและเวลาให้ยืดหยุ่นได้
 - ๕) การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนได้สัมผัสจับต้อง ทดลอง ทำตามแบบ ดังนั้น การเรียนรู้ที่เน้นครูบอกนักเรียนรับฟังอย่างเดียว จึงไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

๖) การเล่น คือ ธรรมชาติของเด็กวัยนี้ทุกคน การเล่นมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทุกด้าน เพราะการเล่นเป็นประสบการณ์ตรง ทำให้เด็กได้เรียนรู้ รับรู้ ปรับตัว เปลี่ยนแปลงความคิด ตลอดจนความเข้าใจ ดังนั้นการเล่นจึงควรเป็นแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน^{๑๑}

จากแนวคิด หรือความเชื่อดังกล่าวนี้ ได้นำมาเป็นหลักในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็กต่อไป

๒.๒.๖ แนวการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยนั้น เป็นกิจกรรมที่มีความหมายแก่เด็กทั้งสิ้น ควรจัดกิจกรรมทุกอย่างไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กเป็นบุคคลที่มีคุณค่าในอนาคต ดังนั้นสถานบริการเด็กเล็กต่าง ๆ จึงควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยกิจกรรมนั้น ๆ ต้องสอดคล้องและเหมาะสมกับนโยบายเกี่ยวกับเด็กเล็กเป็นของตนเอง จึงจัดประสบการณ์ให้กับเด็กไปตามนโยบายของตน ไม่ได้เป็นไปแบบเดียวกัน จึงทำให้เด็กที่อยู่ในสถานบริการของแต่ละหน่วยงาน ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาไปในแนวทางต่างกัน และนอกจากนี้ยังไม่มีกัการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ และในขณะเดียวกันก็ยังขาดการนิเทศอย่างทั่วถึงด้วย จึงทำให้การจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างหรือพัฒนาเด็กยังเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามเด็กจำเป็นต้องมีความเจริญทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน คือ ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นแนวการจัดประสบการณ์ให้แก่วัยนี้จึงควรเป็นการเตรียมความพร้อมในเรื่องของการส่งเสริมด้านต่าง ๆ ได้แก่ การส่งเสริมลักษณะนิสัย การส่งเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่งเสริมทักษะทางด้านภาษาไทย เลขคณิต มีการฝึกประสาท ฝึกร้องเพลง และการแสดงท่าทางตามจังหวะ การเล่น และศิลปะ ซึ่งในการส่งเสริมความพร้อมแต่ละเรื่องมีจุดมุ่งหมายดังนี้

กลุ่มส่งเสริมลักษณะนิสัย มีความมุ่งหมายให้เด็กมีความเป็นอยู่ให้ถูกสุขลักษณะ ส่งเสริมให้เด็กมีสุขนิสัย มีจิตใจ และร่างกายสมบูรณ์ปราศจากโรค รู้จักส่วนต่าง ๆ ของร่างกายพอสมควร และรู้จักระวังรักษาตัวให้ปลอดภัย รู้จักรักษาความสะอาด รู้จักการเล่น การพักผ่อน การรับประทานอาหารและการเลือกรับประทานอาหาร

กลุ่มส่งเสริมประสบการณ์ชีวิต มีจุดมุ่งหมายให้เด็กสนใจต่อธรรมชาติรอบตัว รู้เรื่องเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศ พืช สัตว์ พืช ผอสมควร และส่งเสริมให้รู้จักรักสัตว์ ตื่น ไม้ การเลี้ยงดู และประโยชน์ของพืช นอกจากนั้นยังมุ่งให้รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีกิริยาจาสุภาพ มีใจเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กตัญญูกตเวทิต์ ทั้งให้มีความรู้ในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ และสิ่งของพอสมควร

^{๑๑}เรื่องเดียวกัน. หน้า ๖๐-๖๑.

กลุ่มทักษะ ภาษาไทย มีจุดมุ่งหมายให้เด็กฟังและพูดภาษาไทยได้ถูกต้อง ส่งเสริมให้เด็กระบายความรู้สึกนึกคิดออกมาโดยการพูด รู้จักสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กพบเห็นอยู่เสมอ และเพื่อเตรียมตัวเด็กให้พร้อมที่จะเรียนอ่านและเขียนภาษาไทยในชั้นประถมต่อไป

กลุ่มทักษะ เลขคณิต มีจุดมุ่งหมายให้เด็กสนใจในการคำนวณที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันของเด็ก รู้จักการฟัง ความเข้าใจความหมายและรู้ค่าของตัวเลข เข้าใจความหมายมากและน้อย และเตรียมเด็กให้พร้อมในการเรียนเลข

การฝึกประสาท มุ่งหมายให้เด็กมีความสังเกต พิจารณา รู้เหตุผล และรู้จักคุณลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กพบเห็นอยู่เสมอ รู้จักเปรียบเทียบ และมีความคล่องแคล่ว ว่องไวในการใช้ประสาททั้งห้า

การร้องเพลง และการแสดงท่าทางตามจังหวะ มีจุดมุ่งหมายให้เด็กมีความร่าเริง แจ่มใส สามารถที่จะแสดงออกถึงความรู้สึก และอารมณ์ โดยท่าทาง ได้ ทั้งส่งเสริมการเคลื่อนไหวของเด็กให้มีลีลาน่าดู ได้รับความรู้ และอบรมจิตใจด้วยเพลงและดนตรี

การเล่น มีความมุ่งหมายให้เด็กได้ออกกำลังกาย โดยใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ เพื่อจะได้มีร่างกายที่แข็งแรงและว่องไว รู้จักรักษาตัวให้พ้นจากอุบัติเหตุ รู้จักการเล่นกลางแจ้ง การเล่นในร่ม และการใช้เครื่องเล่นต่าง ๆ

ศิลปะ มีความมุ่งหมายให้เด็กได้เกิดความชำนาญในการใช้มือ รู้จักสังเกต พิจารณาแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด เป็นผู้มีระเบียบ รักสวยรักงามและมีความคิดสร้างสรรค์ ให้มีความอิสระในการวาดระบายสี และการแสดงฝีมือต่าง ๆ ด้วยความพอใจของตนเอง

๒.๒.๖ แนวคิด ปรัชญา และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการ พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่อง ไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน ไปพร้อมกันทุกด้านเด็กแต่ละคน จะเติบโตและมีลักษณะ พัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย โดยที่พัฒนาการเด็กปฐมวัยบ่งบอกถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ ๕ ปี

พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ว่ามีลักษณะต่อเนื่อง เป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน หรือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะ ซึ่งจะพัฒนาการขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ ค่านิยม ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนา ได้ดีถ้าใน

แต่ละช่วงอายุได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยตนเองทำงานที่เหมาะสมกับวัย และมีอิสระ ที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อบ ๆ ตนเอง

ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็ก จึงเปรียบเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอนหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็กสามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัย และความแตกต่าง ของแต่ละบุคคลในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ ได้ชัดเจนขึ้น

๒. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ ต่าง ๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและ สิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดด้วยตนเองและการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้า ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่ม ตามความต้องการและความสนใจ ของตน รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กและเนื่องจากการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน ของการพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น ทุกคนจะได้เรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดนี้ว่า ผู้เด็ก ควรเรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเอง ในสภาพแวดล้อม ที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน

๓. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็ก จะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบ ด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสนเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ ใช้ประสาทสัมผัสและ การรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นทางที่ เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับ ผู้อื่น กับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้จึงถือ “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ ให้กับเด็ก

๔. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ถือว่า ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรม ของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา เกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐาน เหมือนหรือต่างจากตน ได้อย่างราบรื่น มีความสุข

สรุปว่า จากแนวความคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาของเด็ก ที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเอง ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน แต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และการพัฒนาของเด็กแต่ละคนโดยเฉพาะ

๒.๒.๘ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยผู้ดูแลเด็กต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานต้องจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และช่วยเหลือในการปรับตัวเข้ากับกลุ่มและพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสม ด้วยการจัดประสบการณ์ทางสังคมให้เด็กได้เข้าร่วม ควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กและตอบสนองตามความต้องการพื้นฐานของเด็ก ผู้ดูแลเด็กควนปฏิบัติตนให้มีมนุษยสัมพันธ์ใกล้ชิดในขณะที่ให้การดูแล เปิดโอกาสให้เด็กควรให้เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มเล็ก

ผู้ดูแลเด็กควรเข้าใจและให้การยอมรับเด็ก มีความรู้ในด้านจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก เข้าใจธรรมชาติของเด็ก และยอมรับเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน และควรพยายามจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กแต่ละคนแต่ต่าง และควรพยายามจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กแต่ละคนให้มากที่สุด ผู้ดูแลเด็กไม่ควรตั้งความหวังในตัวเด็กสูงเกินความเป็นจริงไม่ควรคาดหวังให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามควรแก่วัย และอัตถภาพของเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา^{๑๔}

๑. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ควรจัดให้เด็กปฐมวัย

กิจกรรมการละเล่นและสนทนา ที่ผู้ดูแลเด็กจัดให้เด็กปฐมวัย นอกจากการเป็นการเตรียมความพร้อมทางร่างกาย ที่ทำให้เด็กแข็งแรงแล้ว ยังทำให้เด็กได้พัฒนาการรับรู้ การพูด การฟัง การจำ ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และความพร้อมทางด้านอารมณ์ ซึ่งสามารถทำผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑.๑ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะในการฟังจังหวะ พัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรงฝึกการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน และเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่นทำท่าประกอบเพลง เคลื่อนไหวตามข้อตกลง เด็กวัยนี้กล้ามเนื้อมัดใหญ่เจริญเติบโต โดยเฉพาะส่วน แขน ขา ลำตัว การสอนกิจกรรมควรหนักไป

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๒-๖๓.

ทางกล้ำมเนื้อใหญ่ เช่น ส่วนแขนและขา เด็กวัยนี้ชอบทำตามใจตนเอง การรวมกลุ่มไม่เกิน ๗ คน กิจกรรมที่สอนจึงควรมีทั้งเล่นตามลำพังหรือแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ

การฝึกจังหวะให้กับเด็ก ๆ นักการศึกษาเชื่อว่า จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนวิชาต่าง ๆ ต่อไป เช่น ทางด้านภาษา สังคม นาฏศิลป์ ฯลฯ นอกจากนี้ในขณะที่เรียนอยู่ในโรงเรียน จะไม่มีปัญหาในการวิ่งชนคนอื่น หรือสิ่งของต่าง ๆ ในโรงเรียน นอกจากนี้ยังเชื่อว่าน่าจะมีผลต่อการดำเนินชีวิตเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ การรู้จังหวะทำให้ไม่กระทบกระทั่งกับผู้อื่นได้ง่าย สามารถดำเนินชีวิตได้ถูกจังหวะและช่วยลดการมีปัญหากับผู้อื่น

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ควรเริ่มจากกิจกรรมที่เป็นอิสระ ไม่ควรมีระเบียบวิธียุ่งยากมากมายนัก เช่น ให้เด็กได้กระจายอยู่ไยห้องและเคลื่อนไหวอย่างอิสระ ผู้ดูแลควรให้เด็กได้แสดงออกด้วยตนเองอย่างอิสระ และเป็นไปตามความนึกคิด ให้เด็กได้แสดงเลียนแบบ ในเรื่องต่าง ๆ เช่น ชีวิตครอบครัว ชีวิตในโรงเรียน กิจกรรมตามธรรมชาติ (ตกปลา พายเรือ การยก การแบก) นอกจากนี้ผู้ดูแลเด็กควรกำหนดจังหวะเป็นสัญญาณนัดหมาย ในการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เช่น เปลี่ยนท่าหรือหยุด ให้เด็กได้ทราบเมื่อทำกิจกรรมทุกครั้ง การสร้างบรรยากาศอย่างอิสระ ออกกำลังกายเคลื่อนไหวร่างกายแล้ว ควรให้เด็กได้พักผ่อน ผู้ดูแลเด็กอาจจะให้เด็กได้นอนเล่น บนพื้นภายในห้อง หรือนั่งพักใต้ต้นไม้ ในกรณี ที่ออกมาทำกิจกรรมในสนาม

๑.๒ กิจกรรมสร้างสรรค์

เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแบ่งปันและการออกอวย รู้จักปรับตัว และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้ง ๔ ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ การปั้นดินน้ำมัน การพับ ฉีก ตัด ปะกระดาษ หรือการประดิษฐ์ของเล่นจากเศษวัสดุต่าง ๆ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ โต๊ะสำหรับทำกิจกรรมควรเป็น โต๊ะร่วมที่เด็กสามารถล้อมวงทำงานได้ มีโอกาสใช้ของร่วมกัน เช่น โต๊ะวาดภาพด้วยสีเทียน โต๊ะสำหรับวาดสีน้ำ เป็นต้น หากเด็กทำงานไม่ถูกต้อง ผู้ดูแลเด็กต้องบอกให้เด็กแก้ไข อย่างไร ตรงไหน แต่ควรใช้คำถามให้เด็กได้คิดหาคำตอบเอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจและมีความเชื่อมั่นในตัวเอง สำหรับการประเมินผลงานเด็กควรพิจารณาในด้านการพัฒนาการและจุดประสงค์อื่น เช่น ความสามารถตามวัย ลักษณะการลากเส้น การแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์มากกว่า การประเมินจากความสวยงาม และความเหมือนจริง การจัดกิจกรรม ควรคำนึงถึงประโยชน์ ของเด็กที่จะ ได้มากที่สุด ส่วนจำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้น อยู่กับความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น

๑.๓ กิจกรรมกลางแจ้ง

เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก ทำให้เด็กรู้จักระวังอันตรายจากการเล่นทั้งของตนเองและผู้อื่น ได้รับความสนุกสนาน และผ่อนคลายความเครียด กิจกรรมกลางแจ้ง เช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นอิสระ การเล่นเกมกลางแจ้ง เป็นต้น การจัดสนามเด็กเล่น จะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เป็นสถานที่ที่เด็กจะสามารถทำกิจกรรมการเล่นได้ทุกแห่ง ดังนั้น จึงต้องจัดสถานที่ให้มีบรรยากาศ ที่จะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากการเล่น และการกระทำ ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การจัดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องเล่น และเครื่องเล่นสนาม จะต้องคำนึงถึงคุณภาพด้านที่จะช่วยจัดประสบการณ์ส่งเสริมการพัฒนาการ การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก เครื่องเล่นควรเป็นสิ่งช่วยฝึกทักษะ ให้แก่เด็กหลายอย่าง วิธีการเล่นที่ปลอดภัย สามารถให้เด็กเล่นร่วมกันได้ หลายคนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็ก เครื่องเล่นสนามไม่จำเป็นจะต้องซื้อมาด้วยราคาแพง ไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก ผู้ดูแลเด็กจะต้องดูแลความสะอาด และหมั่นตรวจสอบสภาพของเครื่องเล่นทุกชนิดให้ปลอดภัยอยู่เสมอ เช่น ดูแลอย่าให้มีตะปู หรือ น๊อตโผล่ขึ้นมาบนเครื่องเล่น หรือหลุดออกไป

๑.๔ กิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เช่น การสนทนาซักถามจากประสบการณ์และการปฏิบัติจริง การเล่านิทาน เป็นต้น กิจกรรมนี้จะช่วยฝึกทักษะในการคิด การสังเกตและการเปรียบเทียบ ลักษณะกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่จัดให้เด็ก ในการสอนเนื้อหาให้เด็กเล็ก ไม่อาจสอน ในลักษณะบรรยายให้ฟังดังเช่นเด็กโต เพราะความเข้าใจในนามธรรมนั้นยากสำหรับเด็กวัยนี้ ดังนั้นต้องจัดเป็นกิจกรรมที่เด็กวัยนี้สนใจ เช่น การเล่านิทาน ร้องเพลง หรือกิจกรรมที่让孩子เรียนรู้จากของจริง เช่น การสังเกตพืช สัตว์ ของใช้ในชีวิตประจำวัน อาชีพของบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น

๑.๕ กิจกรรมเสรี

กิจกรรมเสรี ได้แก่การเล่นตามมุมต่าง ๆ เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก ตัวต่อตามจินตนาการ เป็นต้น กิจกรรมนี้จะช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมการคิดการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลส่งเสริมการพัฒนาการทางภาษา รู้จักการแบ่งปัน และการรอคอย

การจัดให้เด็กเล่นตามมุมต่าง ๆ ผู้ดูแลเด็กมีสิทธิที่จะเลือกเล่นตามใจชอบ เด็กอาจเลือกเล่นเพียง ๑ มุม หรือหลายมุมก็ได้ ผู้ดูแลควรให้เด็กทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ดูแลห่าง ๆ หากมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปช่วย เช่น ช่วยอ่านนิทานให้เด็กฟังในมุมหนังสือ หรือขณะเด็กเล่นบทบาทสมมุติอาจมีคำสนทนาที่เด็กยังไม่เข้าใจ ผู้ดูแลอาจเพิ่มเติมให้ในโอกาสอันควร

๑.๖ กิจกรรมศึกษา

กิจกรรมการศึกษา หมายถึง กิจกรรมการเล่นที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐาน การศึกษา เพื่อฝึกความพร้อมในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ในชั้นปฐมศึกษาต่อไป โดยมุ่งให้เด็กได้ใช้ สติปัญญา สังเกต คิดหาเหตุผลและแก้ปัญหา ตลอดจนเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่าง มือกับตา รู้จักแบ่งปัน และการรอคอย เช่นการต่อภาพ จับคู่ภาพเหมือน การเรียงภาพตัดต่อ เป็นต้น เด็กควรมีโอกาสได้เล่นเกมการศึกษาทั้งเล่นเดี่ยวและเล่นเป็นกลุ่ม เพราะนอกจากจะเป็นการจัดกิจกรรม ที่สนองความต้องการตามวัยแล้ว เกมการศึกษายังช่วยฝึกทักษะความพร้อมทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อีกด้วย เกมแต่ละชุดจะต้องจัดทำกล่องใส่เป็นชุด ๆ เด็กได้เล่นเกมครบทุกชุด เนื่องจากแต่ละชุดมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน ผู้ดูแลเด็กควรเดินดูขณะเด็กเล่น เพื่อให้คำแนะนำเมื่อเด็กเล่นผิด และฝึกให้เด็กได้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยว่า เมื่อเล่นแล้วจะต้องเก็บเกมลงกล่องเป็นชุด ๆ เพื่อฝึกความรับผิดชอบ

๒. การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย

กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และส่งเสริม พัฒนาการทุก ๆ ด้านของเด็ก ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เพื่อเป็นการช่วยให้ครูและเด็กทราบว่าในแต่ละวัน จะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร โดยยึดสัดส่วนเวลาตามที่เสนอแนะไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ๒๕๔๖ ซึ่งมีหลักการดังนี้

๒.๑ จัดกิจกรรมในแต่ละวันให้ส่งเสริมพัฒนาการทุก ๆ ด้าน ไปพร้อม ๆ กัน อย่างเหมาะสม โดยไม่เน้นหนักไปที่พัฒนาการด้านใดด้านหนึ่ง

๒.๒ การจัดกิจกรรมให้ความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนกิจกรรม ที่สงบและเคลื่อนไหว กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดมาก และกิจกรรมผ่อนคลายไม่ต้องใช้ความคิดมากนัก

๒.๓ กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น

๑) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ควรใช้เวลาประมาณ ๑๕ – ๒๐ นาที

๒) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเสรี เช่นการเล่นอิสระตามมุม การเล่นเกมกลางแจ้ง ฯลฯ ควรใช้เวลาประมาณ ๓๐-๖๐ นาที

๒.๔ คำนึงถึงการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กได้พัฒนาลักษณะนิสัยและ ทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน^{๑๕}

^{๑๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๔-๖๕.

๓. รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดตารางกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ดังตัวอย่างเช่น ตัวอย่างตารางกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย แบบที่ ๑

เวลา	๐๗.๐๐-๐๘.๓๐ น.	-	กิจกรรมรับเด็ก
	๐๘.๓๐-๐๘.๔๕ น.	-	เคารพธงชาติ สวดมนต์
	๐๘.๔๕-๐๙.๐๐ น.	-	ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ
	๐๙.๐๐-๐๙.๒๐ น.	-	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
	๐๙.๒๐-๑๐.๒๐ น.	-	กิจกรรมสร้างสรรค์
	๑๐.๒๐-๑๐.๓๐ น.	-	พักรับประทานอาหารว่างช่วงเช้า
	๑๐.๓๐-๑๐.๔๕ น.	-	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
	๑๐.๔๕-๑๑.๓๐ น.	-	กิจกรรมกลางแจ้ง
	๑๑.๓๐-๑๒.๐๐ น.	-	พักรับประทานอาหารกลางวัน
	๑๒.๐๐-๑๔.๐๐ น.	-	นอนพักผ่อน
	๑๔.๐๐-๑๔.๒๐ น.	-	เก็บที่นอน ล้างหน้า
	๑๔.๒๐-๑๔.๓๐ น.	-	พักรับประทานอาหารว่างช่วงบ่าย
	๑๔.๓๐-๑๔.๕๐ น.	-	เกมการศึกษา/ กิจกรรมเสรี
	๑๔.๕๐-๑๕.๐๐ น.	-	เตรียมตัวกลับบ้าน

ตัวอย่างตารางกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย แบบที่ ๒

เวลา	๐๘.๐๐-๐๙.๐๐ น.	-	กิจกรรมรับเด็ก เคารพธงชาติ สวดมนต์
	๐๙.๐๐-๐๙.๓๐ น.	-	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
	๐๙.๓๐-๑๐.๐๐ น.	-	กิจกรรมสร้างสรรค์
เวลา	๑๐.๐๐-๑๐.๓๐ น.	-	กิจกรรมเสรี
	๑๐.๓๐-๑๐.๔๐ น.	-	พักรับประทานอาหารว่างช่วงเช้า
	๑๐.๔๐-๑๑.๒๐ น.	-	กิจกรรมกลางแจ้ง
	๑๑.๒๐-๑๑.๓๐ น.	-	พัก(ล้างมือ/ล้างเท้า)
	๑๑.๓๐-๑๑.๕๐ น.	-	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
	๑๑.๕๐-๑๓.๐๐ น.	-	พักรับประทานอาหารกลางวัน
	๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น.	-	นอนพักผ่อน
	๑๕.๐๐-๑๕.๑๐ น.	-	เก็บที่นอน ล้างหน้า

๑๕.๑๐-๑๕.๓๐ น.	-	พักรับประทานอาหารว่างช่วงบ่าย
๑๕.๓๐-๑๕.๕๐ น.	-	กิจกรรมเกมการศึกษา
๑๕.๕๐-๑๖.๐๐ น.	-	เตรียมตัวกลับบ้าน

๔. การเขียนแผนการจัดประสบการณ์

กรมวิชาการ ได้กล่าวว่าการสอนในระดับปฐมวัยนั้นไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรม บูรณาการ ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

- ๑) เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
- ๒) เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรผู้สอนควรดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๑) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้สอนควรจะศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่า จะพัฒนาเด็กอย่างไร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้ความเข้าใจยิ่งขึ้น ได้แก่ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตัวอย่าง แผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย
- ๒) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก ๓-๕ ปี ผู้สอนต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์
 - ๒.๑ เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก
 - ๒.๒ ตรงตามความต้องการและความสนใจของเด็ก
 - ๒.๓ สอดคล้องกับสภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก
 - ๒.๔ ผนวกคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปด้วยอย่างผสมผสานกลมกลืน^{๑๖}

๕. เขียนแผนการจัดประสบการณ์

ผู้สอนควรพิจารณาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยที่ผู้สอนรับผิดชอบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

^{๑๖}กรมวิชาการ. คู่มือหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖, (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, ๒๕๔๖), หน้า ๕๘-๖๐

๕.๑ นำหน่วยการจัดประสบการณ์ มากำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้

เมื่อได้หน่วยการจัดประสบการณ์แล้ว ผู้สอนกำหนดรายละเอียดสาระ การเรียนรู้ให้เข้ากับหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งสาระ ที่ควรเรียนรู้ในหลักสูตรนั้น เป็นสาระที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาให้ ทั้งนี้เพื่อประสงค์ให้สามารถยืดหยุ่นได้โดยง่าย สะดวกต่อการปรับให้เหมาะสมกับความสนใจและสิ่งแวดล้อม ในชีวิตเด็ก

๕.๒ สังเกตหรือระดมความคิดจากเด็ก

ผู้สอนสนทนากับเด็ก เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กที่ประสบการณ์เดิมในหัวเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด เด็กอยากทราบอะไรเพิ่มเติม และผู้สอนควรตรวจสอบหลักสูตรเพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ในหน่วยหัวเรื่องนั้น ๆ

๕.๓ เขียนแผนการจัดประสบการณ์

เมื่อได้เครือข่ายที่เด็กต้องการรู้และสาระที่ผู้สอนคิดว่าเด็กควรรู้เพิ่มแล้ว ผู้สอนต้องเขียนแผนการจัดประสบการณ์ โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุที่ผู้สอนรับผิดชอบประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิด สื่อกิจกรรมและการประเมิน สำหรับรูปแบบการเขียนการจัดประสบการณ์ผู้สอนสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ไว้ล่วงหน้า และเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบหน่วย (Unit) ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยและสถานศึกษาของตนเอง ได้

จากแนวคิดทั้งหมดของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสรุปได้ว่า แผนการจัดประสบการณ์ หมายถึง การคิดไว้ล่วงหน้าอย่างมีหลักเกณฑ์ ว่าครูจะทราบได้อย่างไรว่า ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์และการวางแผนการสอนจะต้องสัมพันธ์กับวิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และถ้าผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แล้ว แม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำให้แผนการจัดประสบการณ์นั้น หรือการสอนครั้งนั้นมีความหมายต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่าง ระหว่าง บุคคลทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

๒.๓ สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

งานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ ณ หมู่ที่ ๔ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัด ร้อยเอ็ด มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน คือ การบริหารการศึกษาและพัฒนาศึกษา การศึกษาในระบบ

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา โดยให้มีงานธุรการ งานเจ้าหน้าที่ งานบริหารวิชาการ งานโรงเรียน งานศึกษานิเทศก์ งานกิจการนักเรียน งานการศึกษาปฐมวัย งานขยายโอกาสทางการศึกษา งานฝึกและส่งเสริมอาชีพงานห้องสมุด พิพิธภัณฑ์และเครือข่ายทางการศึกษางานกิจกรรมศาสนา ส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม งานกีฬาและนันทนาการ งานกิจกรรมเด็กและเยาวชนและการศึกษานอกโรงเรียน และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีการแบ่งหน่วยงานภายในสำนักปลัดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

๑. ฝ่ายแผนงานและโครงการ รับผิดชอบกลุ่มงาน ดังนี้

- ๑.๑ งานแผนและโครงสร้าง
- ๑.๒ งานระบบสารสนเทศ
- ๑.๓ งานงบประมาณ
- ๑.๔ งานธุรการ

๒. ฝ่ายบริหารการศึกษา

- ๒.๑ งานการเจ้าหน้าที่
- ๒.๒ งานวางแผนบุคคลและทะเบียนประวัติ
- ๒.๓ งานการศึกษาปฐมวัย
- ๒.๔ งานโรงเรียน
- ๒.๕ งานกิจการนักเรียน
- ๒.๖ งานส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตร
- ๒.๗ งานพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา

๓. ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รับผิดชอบกลุ่มงานดังนี้

- ๓.๑ งานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย
- ๓.๒ งานฝึกและส่งเสริมอาชีพ
- ๓.๓ งานกิจการศาสนา งานส่งเสริมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม

ภารกิจด้านการจัดการศึกษา ภายใต้การบริหารงานของงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน มีการจัดการศึกษา อยู่ระดับเดียว คือ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชน (เดิม) ในรูปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งหมด ๓ ศูนย์ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคู่-ฝ่ายใหญ่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแคน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนปอ ซึ่งมีผู้ดูแลเด็กทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๔๖ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้

เกิดประโยชน์แก่เด็กเล็ก อันเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศชาติ และได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ให้เป็นสถานที่ ที่ให้การศึกษาอบรม ปลุกฝังคุณธรรม วัฒนธรรม และประเพณี อันดีงามของไทย และภูมิปัญญาไทย แก่เยาวชนตามสมควรแก่วัด
๒. เตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยที่เข้าสู่วัยเรียนระดับประถมศึกษา
๓. จัดการศึกษาแบบให้เปล่า
๔. เพื่อส่งเสริมให้พระภิกษุ สามเณร ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและท้องถิ่น
๕. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานราชการกับชาวบ้าน โดยอาศัยเด็กเป็นสื่อสัมพันธ์

สภาพปัจจุบัน และปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

สภาพปัจจุบันและปัญหาพบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขาดความรู้ความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ขาดทักษะ ในการจัดประสบการณ์ ทั้งเนื้อหาและวิธีการ ผู้ดูแลเด็กมีปัญหาในการควบคุมชั้นเรียน การผลิตสื่อและการใช้สื่อ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนไม่เข้าใจวิธีการวัดผลและประเมินผลความพร้อมตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็ก ได้พัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนไม่เข้าใจวิธีการวัดและประเมินผลความพร้อมตามแนวการจัดประสบการณ์ การศึกษาจึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้

ความต้องการของผู้ดูแลเด็กที่เป็นผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งานการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน มีความตระหนักในความสำคัญและความเป็นไปในการบทบาทหน้าที่อันสำคัญยิ่งในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้เรียนมีลักษณะตามมาตรฐานการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ และการนิเทศผลการสอน ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน^{๑๑}

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรีชาติ ไชยสถิตย์ ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้การปฏิบัติงานในการดูแลเด็กของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปลงในวิทยานิพนธ์ “๑) ระดับความรู้ในการดูแลเด็กของครูพี่เลี้ยง มีความรู้พื้นฐานในการดูแลเด็ก และการจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ

^{๑๑} องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน, “แผนพัฒนาสามปี ๒๕๕๐-๒๕๕๒”, ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน, ๒๕๕๑. (อึดสำเนา).

เด็ก ๒) ระดับปฏิบัติงานในการดูแลของครูพี่เลี้ยงมีการปฏิบัติงาน ด้านการดูแลและส่งเสริมสุขภาพอนามัย การปลูกฝังนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๓) สภาพการดำเนินงาน งานงบประมาณส่วนใหญ่ ได้รับจากกรมการศาสนาและบริจาค งบประมาณได้รับเข้าไม่เพียงพอควรมีงบประมาณเพิ่มเติม การอบรมครูพี่เลี้ยง อาคารเรียนเป็นเอกเทศ การจัดตั้งศูนย์เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้ปกครองให้มีเวลาประกอบอาชีพและเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการเด็ก”^{๔๔}

ดวงจันทร์ ขางสุวรรณ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการศึกษาความสนใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อเครื่องเล่นสนาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า “เด็กปฐมวัยมีความสนใจต่อเครื่องเล่นสนาม โดยส่วนรวม (การเรียนการสอน) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา ๖ ผลการศึกษาพบว่า ครูชั้นเด็กเล็กต้องการนิเทศการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในเอกสารประกอบการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมิน ตลอดจนครูผู้ที่เคยได้รับการอบรมและไม่เคยได้รับการอบรมในแต่ละด้านพบว่าไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๕”^{๔๕}

ผ่องพรรณ อนุบล ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เมือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า “ครูผู้สอนโดยส่วนรวมจำแนกตามขนาดของ โรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและเป็นรายกิจกรรม เรียงลำดับดังนี้ ครูสร้างบรรยากาศให้เด็กได้เกิดความอบอุ่น เพลิดเพลิน และสนุกสนาน มีการเตรียมตัวเด็กให้มีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมโดยการร้องเพลง ประinkaคำทาย ทำใบ้ เด็กได้รับประสบการณ์ตรงโดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูชมเชยให้กำลังใจเด็กทุกคนขณะทำงานหรือเมื่อทำงานเสร็จอย่างสม่ำเสมอ จัดให้เด็กได้เล่นเกมร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ครูที่ปฏิบัติการสอนขนาดต่างกันมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) แตกต่างกัน

^{๔๔}ปาริชาติ ไชยสถิต, “การศึกษาความรู้การปฏิบัติงานในการดูแลเด็กของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในจังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๑, ๑๒๐ หน้า.

^{๔๕}ดวงจันทร์ ขางสุวรรณ, “การศึกษาความสนใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อเครื่องเล่นสนาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๒, ๑๔๒ หน้า.

โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง”^{๒๐}

ปิยธิดา พลน้ำเที่ยง ได้ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โรงเรียนอนุบาลปิยธิดา อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาค้นคว้าชี้ให้เห็นว่า “การดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โรงเรียนอนุบาลปิยธิดา อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร โดยใช้กิจกรรมพัฒนา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการเปลี่ยนแปลง ๓ ด้าน คือ ๑) มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพิ่มขึ้น ๒) สามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ได้ถูกต้องและ ๓) สามารถจัดกิจกรรม ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจ อย่างไรก็ตามจะต้องพัฒนากลุ่มเป้าหมายต่อเนื่องอีกทั้ง ๓ ด้าน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และกิจกรรมพัฒนาอย่างหลากหลาย การส่งอบรมศึกษาเอกสาร การสาธิตการสอน เป็นต้น เพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้มีความมั่นใจ มีความรู้มีความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังต่อไป”^{๒๑}

ประกอบ เพชรสุวรรณ ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน บูรณาการข้ามวิชา ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านโนนเจริญ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษพบว่า “การฝึกอบรม การดำเนินการ ๓ ขั้นตอนคือ การเพิ่มพูนความรู้ การเพิ่มทักษะ และการสร้างความสัมพันธ์ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการข้ามวิชาได้อยู่ในระดับดีมาก สามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอน และการนิเทศแบบเสนอแนะ ประกอบด้วย ขั้นตอน ผลปรากฏว่า ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการแบบข้ามวิชาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น”^{๒๒}

^{๒๐} ผ่องพรรณ ณ อุบล, “การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จังหวัดหนองบัวลำภู”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๔, ๘๘ หน้า.

^{๒๑} ปิยธิดา พลน้ำเที่ยง, “การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โรงเรียนอนุบาลปิยธิดา อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๗, ๑๑๐ หน้า.

^{๒๒} ประกอบ เพชรสุวรรณ, “การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการข้ามวิชา ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านโนนเจริญ จังหวัดบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๗, ๑๔๔ หน้า.

พิสมัย สระคูพันธ์ ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาแผน การจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการ หน่วยธรรมชาติรอบตัวเรา ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ ผลการศึกษาพบว่า “แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีการพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับดี และผู้ศึกษาค้นคว้าจึงเสนอแนะให้ครูอนุบาลพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ไปใช้ในการ จัดประสบการณ์จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”^{๒๓}

วิเชียร นภาพรหม ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดทำแผนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า “ครู ในโรงเรียนบ้านหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์มีปัญหาในการเขียนแผนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ ในการเขียนแผนการสอนซึ่งเกิดการพัฒนาที่ดีขึ้นคือ ครูผู้ร่วมศึกษามี ความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น สามารถเขียนแผนการ สอนได้ อย่างถูกต้องมีความมั่นใจในการเขียนและใช้แผนการสอน จัดการเรียนการสอนได้อย่าง หลากหลาย มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง รู้จักการเชื่อมโยงหรือบูรณาการการสอน”^{๒๔}

วิไลวรรณ เสาว์ทอง ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับปฐมวัย โรงเรียนเมืองนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า “การ จัดการเรียนการสอนของบุคลากรครูในโรงเรียน ก่อนการดำเนินการพัฒนาบุคลากรนั้นครูระดับปฐมวัย โรงเรียนเมืองนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ขาดความรู้ ความสามารถ ด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดทำแผน การจัดประสบการณ์ การเตรียมการสอน ไม่สม่ำเสมอ พฤติกรรมการสอนและวิธีการสอน จัดประสบการณ์ ขจัดกิจกรรม โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการฝึก ให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างหลากหลาย ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความสนใจของตนเอง เมื่อดำเนินการพัฒนาบุคลากรในวงรอบที่ ๑ โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการส่งผล ใ้บุคลากรครู กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเตรียมการสอนและจัดกิจกรรมการสอน ใช้ผู้เรียนโดยการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ อย่างไรก็ตาม ครูกลุ่มเป้าหมาย

^{๒๓}พิสมัย สระคูพันธ์, “การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หน่วยธรรมชาติ รอบตัวเรา ชั้นอนุบาลปีที่ ๒”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม), ๒๕๔๗, ๘๒ หน้า.

^{๒๔}วิเชียร นภาพรหม, “การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๗, ๑๕๕ หน้า.

ยังขาดความมั่นใจ ขาดความชำนาญในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์จึงได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในวงรอบที่ ๒ โดยการนิเทศเป็นรายบุคคลปรึกษาหารือ ให้รับแนะนำช่วยเหลือปรับปรุง ทำให้แผนการจัดประสบการณ์มีความสมบูรณ์เหมาะสมกับการพัฒนาการของเด็ก ระดับปฐมศึกษามากขึ้น สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียน พฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนตามตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ครูกลุ่มเป้าหมายมีความมั่นใจของตนเอง นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างหลากหลาย ได้แสดงออก คิดอย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล”^{๒๕}

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การดำเนินการพัฒนาบุคลากรครูระดับปฐมวัย โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ช่วยให้บรรลุเป้าหมายความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์และการนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้แต่อย่างไรก็ตามยังมีจุดอ่อน คือควรพิจารณาระยะเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการให้สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรม เพื่อให้บุคลากรได้มีโอกาสนำเสนอผลงานได้ครบทุกคน และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับชั้นอื่น โรงเรียนควรให้การสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอกับความต้องการเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่าง เหมาะสมกับการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ สามารถทำให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีผลสัมฤทธิ์เป็นที่น่าพอใจ และผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในการทำโครงการ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและศักยภาพของแต่ละบุคคล

^{๒๕} วิไลวรรณ เสาวิทอง, “การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับปฐมวัย โรงเรียนเมืองนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม) , ๒๕๔๗, ๑๓๕ หน้า.

๒.๕ สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดประสบการณ์ เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยบูรณาการมาจากแนวคิดของ เชียร์ พานิช^{๒๖} ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง โครงการงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถสรุปเป็น กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ คือ

ตัวแปรพื้นฐาน

ตัวแปรที่ศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล	แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
๑. ตำแหน่ง ๒. สถานที่ดำเนินงาน	จำแนกออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้ ๑. ลำดับเวลาการจัดกิจกรรมและพฤติกรรมที่เหมาะสมของแต่ละกิจกรรม ๒. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ๓. ข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยแก่ผู้ดูแลเด็ก

^{๒๖} เชียร์ พานิช, การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน, อ่างแก้ว, หน้า ๖๔-๖๕.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ วิธีสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร

ได้แก่ ประชากรในพื้นที่ที่ทำการวิจัย มีจำนวนทั้งหมด ๓๐ คน ซึ่งทำหน้าที่ต่างๆ ดังนี้

๑. คณะผู้บริหารฯ	จำนวน ๕ คน
๒. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน ๘ คน
๓. คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ	จำนวน ๑๗ คน

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ผู้บริหารศูนย์ฯ และผู้ดูแลเด็ก โดยใช้วิธีสุ่มแบบคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบตาราง Krejcie & Morgan ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๒๘ คน

๓.๒ เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน ๒๘ คน เพื่อความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แจกแจงกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๑. คณะผู้บริหารรวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้วิธีแบบเจาะจง โดยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดจำนวน ๕ คน

๒. ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้วิธีแบบเจาะจง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด จำนวน ๘ คน

๓. คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดสัดส่วนซึ่งคณะกรรมการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทั้งหมด ๑๖ คน จากการสุ่มแบบกำหนดสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๕ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดงานการศึกษา สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด มี ๑ ฉบับ คือ แบบสอบถาม ซึ่งวิธีการสร้างแบบใช้แบบมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) สร้างขึ้นโดยวิธีของ ลิเคอร์ (Likert) แบ่งออกดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบจับคู่ความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน

ตอนที่ ๓ เป็นแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มี ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ ๕ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะแนวทางในการจัดอาคารสถานที่และภูมิทัศน์โดยรอบเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

๓.๔ วิธีสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการดังนี้

๓.๔.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๔.๒ ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ

๓.๔.๓ ใจตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำมาเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

(เกณฑ์ในการเลือกคำถาม พิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ ๐.๐๕)

ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

๑. นางอัมราวดี เรืองโอชา ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนพลาญชัยพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด วิทยาการด้านการศึกษาในระดับปฐมวัยของสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

๒. นายมานะ อมะมุล ตำแหน่ง ครู โรงเรียนปทุมรัตต์พิทยาคม อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษามหาบัณฑิต สาขาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษา

๓. นายชาญวิทย์ ชุมศรี ครู โรงเรียนบ้านหนองตาเย ตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

ในการคำนวณหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามจำนวน ๖๕ ข้อ ปรากฏว่าแบบสอบถามที่มีความสอดคล้องจำนวน ๖๐ ข้อ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาข้อที่มีค่าความสอดคล้องที่ ๐.๕๐-๑.๐๐

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการเก็บด้วยตนเองดังนี้

๓.๕.๑ ขอบหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขต ร้อยเอ็ด ส่งไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕.๒ นำเครื่องมือแบบสอบถามแจกจ่ายให้กลุ่มตัวอย่างและขอรับข้อมูลคืนด้วยตนเอง

๓.๕.๓ รวบรวมแบบสอบถามที่รับคืนมาทั้งหมดดำเนินการจัดทำตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้านำข้อมูลที่ได้จาก แบบทดสอบ มาดำเนินการดังนี้

๓.๖.๑ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

๓.๖.๒ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน โดยใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้	๕	คะแนน
มาก	กำหนดให้	๔	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้	๓	คะแนน
น้อย	กำหนดให้	๒	คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้	๑	คะแนน

๓.๖.๓ นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ยและกำหนดเกณฑ์ในการแปลงค่าความหมายค่าเฉลี่ย^๑ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	๔.๕๑ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	๓.๕๑ - ๔.๕๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	๑.๐๐ - ๑.๕๐	หมายถึง	มีความพึงพอใจระดับน้อยมาก

วิเคราะห์เนื้อหา ตามความถี่ที่แสดงความคิดเห็น เพิ่มเติมเนื้อหาอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

^๑บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาส์น, ๒๕๓๕),

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๗.๑ สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

๑) หาค่าจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Simple Correlation Coefficient) ด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนโดยรวมตามวิธีของเพียร์สัน^๒ แล้วนำข้อที่มีนัยสำคัญตั้งแต่ ๐.๐๕ ขึ้นไป

๒) หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)^๓

๓.๗.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๒) ร้อยละ

๒) ค่าเฉลี่ย

๓) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๓.๗.๓ สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้ F -- test (One-way ANOVA)

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๖.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๖.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาแนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอ ขั้นตอนและวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติ t-Independent
p	แทน	ค่า p – Value ค่าความน่าจะเป็น
F	แทน	ค่าสถิติ F-test
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean of Square)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน ๒๘ ฉบับ นำมาวิเคราะห์ผลโดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก การจัดหาอาคารสถานที่และภูมิทัศน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๑-๔.๒

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง

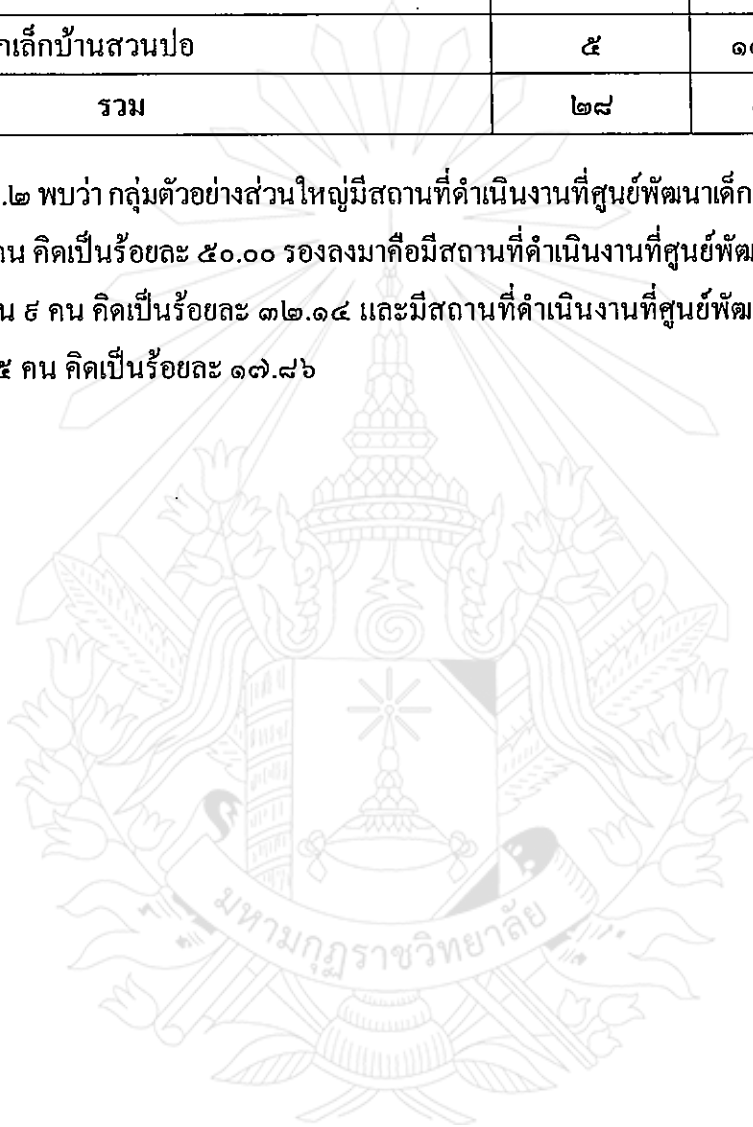
ตำแหน่ง	จำนวนคน	ร้อยละ
คณะผู้บริหาร	๕	๑๗.๘๕
คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๑๕	๕๓.๕๗
ผู้ดูแลเด็ก	๘	๒๘.๕๗
รวม	๒๘	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕๗ รองลงมาคือ ผู้ดูแลเด็ก จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๗ และคณะผู้บริหาร จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๕

ตารางที่ ๔.๒ จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานที่ดำเนินงาน

สถานที่ดำเนินงาน	จำนวนคน	ร้อยละ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคู-ฝายใหญ่	๑๔	๕๐.๐๐
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแคน	๕	๓๒.๑๔
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนปอ	๕	๑๗.๘๖
รวม	๒๔	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานที่ดำเนินงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคู-ฝายใหญ่ จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๐๐ รองลงมาคือมีสถานที่ดำเนินงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแคน จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑๔ และมีสถานที่ดำเนินงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนปอ จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๖

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๓-๔.๔

ตารางที่ ๔.๓ ความเหมาะสมระหว่างเวลาและกิจกรรม

เวลา	กิจกรรมหลัก	จำนวนคน	ร้อยละ
๐๗.๐๐-๐๘.๓๐ น.	กิจกรรมรับเด็ก	๒๘	๑๐๐
๐๘.๓๐-๐๘.๔๕ น.	เคารพธงชาติ สวดมนต์	๒๓	๘๒.๑๔
๐๘.๔๕-๐๙.๐๐ น.	ตรวจสอบสภาพ ไปห้องน้ำ	๒๖	๙๒.๘๕
๐๙.๐๐-๐๙.๒๐ น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	๒๐	๗๑.๔๓
๐๙.๒๐-๑๐.๒๐ น.	กิจกรรมสร้างสรรค์	๒๒	๗๘.๕๗
๑๐.๒๐-๑๐.๓๐ น.	พักรับประทานอาหารว่างช่วงเช้า	๑๘	๖๔.๒๙
๑๐.๓๐-๑๐.๔๕ น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์	๑๙	๖๗.๘๖
๑๐.๔๕-๑๑.๓๐ น.	กิจกรรมกลางแจ้ง	๒๑	๗๕
๑๑.๓๐-๑๒.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	๒๘	๑๐๐
๑๒.๐๐-๑๔.๐๐ น.	นอนพักผ่อน	๒๐	๗๑.๔๓
๑๔.๐๐-๑๔.๒๐ น.	เก็บที่นอน ถ้างน้ำ	๑๙	๖๗.๘๖
๑๔.๒๐-๑๔.๓๐ น.	พักรับประทานอาหารว่างช่วงบ่าย	๒๕	๘๙.๒๙
๑๔.๓๐-๑๔.๕๐ น.	เกมการศึกษา/ กิจกรรมเสรี	๑๘	๖๔.๒๙
๑๔.๕๐-๑๕.๐๐ น.	เตรียมตัวกลับบ้าน	๒๘	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ โดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ๐๗.๐๐-๐๘.๓๐ น. กิจกรรมรับเด็ก ๑๑.๓๐-๑๒.๐๐ น. พักรับประทานอาหาร กลางวัน ๑๔.๕๐-๑๕.๐๐ น. เตรียมตัวกลับบ้าน จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และน้อยที่สุดคือ ๑๐.๒๐-๑๐.๓๐ น. พักรับประทานอาหารว่างช่วงเช้า ๑๔.๓๐-๑๔.๕๐ น. เกมการศึกษา/ กิจกรรมเสรี จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๙

ตารางที่ ๔.๔ พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความเหมาะสมของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

กิจกรรม	พฤติกรรมที่เหมาะสม	จำนวน	ร้อยละ	พฤติกรรม อื่นๆ	ร้อยละ
กิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะ	การปฏิบัติตามคำสั่ง	๒๐	๗๑.๔๓	๘	๒๘.๕๗
	การปฏิบัติตามสัญญาณ	๒๒	๗๘.๕๘	๖	๒๑.๔๒
กิจกรรมเสริม ประสบการณ์	การตอบคำถาม	๑๗	๖๐.๗๑	๑๑	๓๙.๒๙
	การสนทนาแสดงความคิดเห็น	๒๑	๗๕	๗	๒๕
กิจกรรมเสรี	ความสนุกสนาน	๑๕	๕๓.๕๗	๑๓	๔๖.๔๓
	การเก็บของเข้าที่	๑๘	๖๔.๒๘	๑๐	๓๕.๗๒
กิจกรรมกลางแจ้ง	การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	๑๖	๕๗.๑๔	๑๒	๔๒.๘๖
	การระวังอุบัติเหตุ	๒๐	๗๑.๔๓	๘	๒๘.๕๗
กิจกรรมเกม การศึกษา	ความเข้าใจในเกม	๒๐	๗๑.๔๓	๘	๒๘.๕๗
	การช่วยเหลือแบ่งปัน	๑๙	๖๗.๘๖	๙	๓๒.๑๔
กิจกรรมสร้างสรรค์	ผลงานการสร้างสรรค์	๒๕	๘๙.๒๙	๓	๑๐.๗๑
	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	๒๔	๘๕.๗๑	๔	๑๔.๒๙

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกของเด็กที่บ่งบอกถึงความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยแบ่งตามกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ การปฏิบัติตามคำสั่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔๓ และพฤติกรรมการปฏิบัติตามสัญญาณ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๕๘

๒. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ การตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๗๑ และพฤติกรรมการสนทนาแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ ๗๕

๓. กิจกรรมเสรี พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ ความสนุกสนาน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕๗ และพฤติกรรมการเก็บของเข้าที่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๘

๔. กิจกรรมกลางแจ้ง พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๑๔ และพฤติกรรม ระวังอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔๓

๕. กิจกรรมเกมการศึกษา พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ ความเข้าใจในเกม คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔๓ และพฤติกรรมการช่วยเหลือแบ่งปัน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๘๖

๖. กิจกรรมสร้างสรรค์ พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ ผลงานการสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๒๙ และพฤติกรรมการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๕

ตารางที่ ๔.๕ ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ข้อ	ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย	ระดับความพึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	กิจกรรมรับเด็กเหมาะสม....	๓.๗๕	๐.๘๖	มาก
๒.	เคารพธงชาติ พร้อมเพรียง..	๔.๐๐	๐.๔๖	มาก
๓.	สวดมนต์ไหว้พระ พร้อมเพรียง...	๔.๐๐	๐.๕๓	มาก
๔.	ตรวจสอบสุขภาพ ต่อเนื่อง....	๓.๘๖	๐.๗๕	มาก
๕.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเหมาะสม...	๔.๔๒	๐.๕๑	มาก
๖.	พักรับประทานอาหารว่างเช้าตรงเวลา...	๔.๕๗	๐.๔๘	มากที่สุด
๗.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์เหมาะสม...	๔.๗๘	๐.๕๓	มากที่สุด
๘.	เกมการศึกษา/กิจกรรมเสรี เหมาะสม...	๔.๖๐	๐.๖๖	มากที่สุด
๙.	พักรับประทานอาหารกลางวัน ตรงเวลา...	๔.๗๘	๐.๕๔	มากที่สุด
๑๐.	นอนพักผ่อน ตรงเวลา...	๕.๐๐	๐.๕๗	มากที่สุด
๑๑.	เก็บที่นอน พร้อมเพรียง....	๔.๑๔	๐.๔๕	มาก
๑๒.	พักรับประทานอาหารว่างบ่ายตรงเวลา...	๔.๑๘	๐.๔๕	มาก
๑๓.	กิจกรรมสร้างสรรค์ เหมาะสม...	๔.๕๗	๐.๔๕	มากที่สุด
๑๔.	กิจกรรมกลางแจ้งเหมาะสม....	๔.๗๑	๐.๖๕	มากที่สุด
๑๕.	เตรียมตัวกลับบ้านตรงเวลา...	๔.๕๓	๐.๔๒	มากที่สุด
รวม		๔.๒๓	๐.๕๖	มาก

(n = ๒๘)

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยใน ๑ วัน อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด จำนวน ๘ กิจกรรม โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ นอนพักผ่อน ตรงเวลา เตรียมตัวกลับบ้านตรงเวลา พักรับประทานอาหารกลางวัน ตรงเวลา กิจกรรมเสริมประสบการณ์เหมาะสม กิจกรรมกลางแจ้งเหมาะสม พักรับประทานอาหารว่างเช้าตรงเวลา เกมการศึกษา/กิจกรรมเสรี เหมาะสม กิจกรรมสร้างสรรค์ เหมาะสม และในระดับมาก จำนวน ๗ กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเหมาะสม พักรับประทานอาหารว่างบ่ายตรงเวลา เก็บที่นอน พร้อมเพรียง เคารพธงชาติ พร้อมเพรียง สวดมนต์ไหว้พระ พร้อมเพรียง กิจกรรมรับเด็กเหมาะสม ตรวจสอบสุขภาพ ต่อเนื่อง

ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๔.๖-๔.๘

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมระหว่างตำแหน่ง

แนวทางการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย	ผู้บริหาร		กรรมการบริหาร ศูนย์ฯ		ผู้ดูแลเด็ก	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย	๔.๔๕	๐.๑๓	๔.๒๕	๐.๓๑	๔.๑๕	๐.๒๐

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้บริหาร มีแนวทางในการจัดประสบการณ์มากกว่า กรรมการบริหารศูนย์ฯ และผู้ดูแลเด็ก

ตารางที่ ๔.๗ ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของเด็วของแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัด ร้อยเอ็ด โดยรวม ระหว่างตำแหน่ง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย					
ระหว่างกลุ่ม	๒	.๒๘๕	.๑๔๓	๒.๐๖๒	.๑๔๘
ภายในกลุ่ม	๒๕	๑.๗๓๐	๖.๘๒๐E-๐๒		
รวม	๒๗	๒.๐๑๕			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ระหว่างตำแหน่ง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมระหว่างสถานที่ปฏิบัติงาน

แนวทางการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย	ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กบ้านดู่-ฝาย ใหญ่		ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กบ้านหนอง แคน		ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กบ้านสวนปอ	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย	๔.๓๐	๐.๓๒	๔.๒๐	๐.๒๓	๔.๒๓	๐.๒๐

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จากสถานที่ปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดู่-ฝายใหญ่มีแนวทางการจัดประสบการณ์มากกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแคนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนปอ

ตารางที่ ๔.๙ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัด ร้อยเอ็ด โดยรวมระหว่างสถานที่ปฏิบัติงาน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย					
ระหว่างกลุ่ม	๒	๖.๕๗๘E-๐๒	๓.๒๘๙E-๐๒	.๔๒๒	.๖๖๐
ภายในกลุ่ม	๒๕	๑.๕๔๕	๖.๑๘๘E-๐๒		
รวม	๒๗	๒.๐๑๕			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ระหว่างสถานที่ดำเนินงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก การจัดอาคารสถานที่และการจัด
ภูมิทัศน์

ตารางที่ ๔.๑๐ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก การจัดอาคารสถานที่

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1.	<p>ด้านการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก</p> <p>การอบรมที่เริ่มจากวิทยากรบรรยายทฤษฎี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มต้องการให้แก่สมาชิกผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ แนวคิด ทฤษฎีที่ได้มาใช้ในการฝึกปฏิบัติ ยึดหลักการบวนการกลุ่ม ทุกคนมีส่วนร่วมและอิสระในการแสดงความคิดเห็น โดยมีกระบวนการกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วม มีการประเมินการดำเนินการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานหรือองค์กรของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	15
2.	ให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไขในการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงเทคนิคและวิธีการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กในชั้นเรียนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของเด็กปฐมวัย	9
1.	<p>การจัดอาคารสถานที่และภูมิทัศน์</p> <p>การจัดห้องเรียน ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่่าเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการทำกิจกรรม เสี่ยงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดั่งเกินไป อากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องรับลมรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ห้อง</p>	20
2.	การจัดห้องครัว ต้องแยกห่างจากพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะดวก และความปลอดภัยเป็นหลัก	16

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
3.	ห้องทำกิจกรรม ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ การเล่นสร้างสรรค์หรือการอ่านหนังสือ เล่นต่อแท่งไม้ที่ต้องการมูบเสียบ และพื้นที่สำหรับการเล่นที่เลอะหรือเปียกต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และมีอุปกรณ์เครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	10
4.	ห้องพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยาเครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น เด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลเด็กตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยเป็นกรณีเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่เด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม	9
5.	การจัดภูมิทัศน์ ควรมีรั้วกันเป็นสัดส่วนเพื่อความปลอดภัยของเด็ก ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะและควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดสิ่งปลูกสร้างให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้แหล่งเพาะเชื้อหรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปลูกสร้างทุกวัน	13
6.	การจัดสนามเด็กเล่น เกลี่ยต้องไม่น้อยกว่า ๒ ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก ๑ คน โดยจัดให้มีการเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยและมีพอสสมควรกับจำนวนเด็ก ความสูงและขนาดของเครื่องเล่นต้องเหมาะสมกับเด็ก ผลิตจากวัสดุที่มีความปลอดภัยสูง	14
7.	ห้องเอนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาการเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอน ควรคำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า ๑ ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า ๒.๔๐ เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า ๒.๔๐ เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้	10

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าแนวทางการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์ของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ผู้บริหารศูนย์ฯ และผู้ดูแลเด็ก จำนวน ๒๘ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบจับคู่ความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์ และแบบสอบถามประมาณค่าห้าระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

๕.๑ สรุปผล

จากการศึกษาค้นคว้าแนวทางการพัฒนาการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน สรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑๕ คน ผู้ดูแลเด็ก จำนวน ๘ คน และคณะผู้บริหาร จำนวน ๕ คน ส่วนใหญ่มีสถานที่ดำเนินงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคู่-ฝ่ายใหญ่ จำนวน ๑๕ คน รองลงมาคือมีสถานที่ดำเนินงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแคน จำนวน ๘ คน และมีสถานที่ดำเนินงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนป่อ จำนวน ๕ คน

๕.๑.๒ ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ โดยเรียงลำดับ จากเข้าไปหาบ่าย คือ เวลา ๐๗.๐๐-๐๘.๓๐ น. กิจกรรมรับเด็ก เพราะเด็กได้รับการเตรียมความพร้อมมาจากที่บ้าน เวลา ๐๘.๓๐-๐๘.๔๕ น. เคารพธงชาติ สวดมนต์ เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการทำกิจกรรมในตอนเช้า เวลา ๐๘.๔๕-๐๙.๐๐ น. ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ เป็นการตรวจสอบความพร้อมและความพร้อมของเด็กก่อนที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ เวลา ๐๙.๐๐-๐๙.๒๐ น. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อเป็นการสร้าง

พัฒนาการให้กับเด็ก เวลา ๐๘.๒๐-๑๐.๒๐น.กิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อเป็นการสร้างพัฒนาการให้กับเด็ก เวลา ๑๐.๒๐-๑๐.๓๐น.พักรับประทานอาหารว่างช่วงเช้า เพื่อให้เด็กได้พักและเพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย เวลา ๑๐.๓๐-๑๐.๔๕ น.กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อเป็นการสร้างพัฒนาการให้กับเด็ก เวลา ๑๐.๔๕-๑๑.๓๐น.กิจกรรมกลางแจ้ง เพื่อเป็นการสร้างพัฒนาการให้กับเด็ก เวลา ๑๑.๓๐ -๑๒.๐๐น.พักรับประทานอาหารกลางวัน เพื่อให้เด็กได้พักและเพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย เวลา ๑๒.๐๐-๑๔.๐๐น.นอนพักผ่อน เวลา ๑๔.๐๐-๑๔.๒๐น.เก็บที่นอน ล้างหน้า สร้างนิสัยให้กับเด็กนักเรียน เพื่อให้ดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติ เวลา ๑๔.๒๐-๑๔.๓๐น.พักรับประทานอาหารว่างช่วงบ่าย เพื่อให้เด็กได้พักและเพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย เวลา ๑๔.๓๐-๑๔.๕๐ น.เกมการศึกษา/ กิจกรรมเสรี เพื่อเป็นการสร้างพัฒนาการให้กับเด็ก เวลา ๑๔.๕๐-๑๕.๐๐น. เตรียมตัวกลับบ้าน

พฤติกรรมที่แสดงออกของเด็กที่บ่งบอกถึงความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยแบ่งตามกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ การปฏิบัติตามคำสั่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔๓ และพฤติกรรมการปฏิบัติตามสัญญาณ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๕๘
๒. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ การตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๗๑ และพฤติกรรมการสนทนาแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ ๗๕
๓. กิจกรรมเสรี พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ ความสนุกสนาน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕๗ และพฤติกรรมการเก็บของเข้าที่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๘
๔. กิจกรรมกลางแจ้ง พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๑๔ และพฤติกรรม ระวังอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔๓
๕. กิจกรรมเกมการศึกษา พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ ความเข้าใจในเกม คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔๓ และพฤติกรรมการช่วยเหลือแบ่งปัน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๘๖
๖. กิจกรรมสร้างสรรค์ พฤติกรรมที่เหมาะสม คือ ผลงานการสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๒๕ และพฤติกรรมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑

๕.๑.๓ ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยใน ๑ วัน อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด จำนวน ๘ กิจกรรม โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ นอนพักผ่อน ตรงเวลา เตรียมตัวกลับบ้านตรงเวลา พักรับประทานอาหารกลางวัน ตรงเวลา กิจกรรมเสริมประสบการณ์เหมาะสม กิจกรรมกลางแจ้งเหมาะสม พักรับประทานอาหารว่างเช้าตรงเวลา เกมการศึกษา/กิจกรรมเสรี เหมาะสม กิจกรรมสร้างสรรค์ เหมาะสม และในระดับมาก จำนวน ๗ กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเหมาะสม พักรับประทาน

อาหารว่างบ่ายตรงเวลา เก็บที่นอน พร้อมเพรียง เคารพธงชาติ พร้อมเพรียง สวดมนต์ไหว้พระ พร้อมเพรียง
กิจกรรมรับเด็กเหมาะสม ตรวจสอบสภาพ ต่อเนื่อง

๕.๑.๔ ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก
ปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์
จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ระหว่างตำแหน่ง
และสถานที่ดำเนินงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

๕.๑.๕ ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก การจัดอาคารสถานที่และการจัด
ภูมิทัศน์

ด้านการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก

การสัมมนา ข้อเสนอแนะ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ข้อเสนอแนะ การอบรมที่เริ่มจากวิทยากรบรรยายทฤษฎี เพื่อเพิ่มพูน
ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มต้องการให้แก่สมาชิกผู้เข้าอบรมสามารถนำ
ความรู้ แนวคิด ทฤษฎีที่ได้มาใช้ในการฝึกปฏิบัติ ยึดหลักกระบวนการกลุ่ม ทุกคนมีส่วนร่วมและ
อิสระในการแสดงความคิดเห็น โดยมีกระบวนการกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วม มีการประเมินการ
ดำเนินการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถนำความรู้ ทักษะ และ
ประสบการณ์ที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานจริงในหน่วยงาน
หรือองค์กรของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

การนิเทศการสอน ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข
ในการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงเทคนิคและวิธีการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก
ในชั้นเรียนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของเด็กปฐมวัย

การจัดอาคารสถานที่และภูมิทัศน์

การจัดห้องเรียน ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้ออำนวยต่อการจัด
กิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการทำกิจกรรม เสียงต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดัง
เกินไป อากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องรับลมรวมกันแล้วไม่น้อย
กว่า ร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ห้อง

การจัดห้องครัว ต้องแยกห่างจากพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง
และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะดวก และความปลอดภัยเป็นหลัก

ห้องทำกิจกรรม ควรออกแบบให้มีพื้นที่สำหรับเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรม
การเรียนรู้รวมกลุ่มและแยกกลุ่มย่อยในกิจกรรมการเรียนรู้อิสระ การเล่นสร้างสรรค์หรือการอ่านหนังสือ

เล่นต่อแท่งไม้ที่ต้องการมุมเงียบ และพื้นที่สำหรับการเล่นที่เลอะหรือเปียกต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก โดยมีวัสดุอุปกรณ์ ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและมีอุปกรณ์เครื่องเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

ห้องพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยาเครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น เด็กต้องอยู่ในสายตาของผู้ดูแลเด็กตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องพักเด็กป่วยเป็นกรณีเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่เด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

การจัดภูมิทัศน์ ควรมีส่วนร่วมเป็นสัดส่วนเพื่อความปลอดภัยของเด็ก ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะและควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดสิ่งปลูกสร้างให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นที่แห่งเพาะเชื้อหรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะควรกำจัดสิ่งปลูกสร้างทุกวัน

การจัดสนามเด็กเล่น เฉลี่ยต้องไม่น้อยกว่า ๒ ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก ๑ คน โดยจัดให้มีการเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยและมีพอสสมควรกับจำนวนเด็ก ความสูงและขนาดของเครื่องเล่นต้องเหมาะสมกับเด็ก ผลิตจากวัสดุที่มีความปลอดภัยสูง

ห้องเอนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาการเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอน ควรคำนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม หากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า ๑ ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า ๒.๔๐ เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า ๒.๔๐ เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

๕.๒ อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้าแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคนปรากฏว่า แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมต้องเน้นการพัฒนาต้นการจัดกิจกรรมหลักทั้งหมด ๖ กิจกรรมซึ่งการพัฒนาผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ครอบคลุมการจัดประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้ง 6 กิจกรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น และนับว่าเป็นกลยุทธ์ที่ยอมรับกันว่าเป็นส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้สำหรับทุกองค์กร สำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เป็นกลยุทธ์ ในการพัฒนาบุคลากร ครู เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เข้าประชุม เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ และเจตคติที่ดีต่อการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ให้

เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามกรอบการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิไลวรรณ เสาร์ทอง ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับปฐมวัย พบว่าการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอน ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเตรียมการสอนและสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนุช เวชรัตน์พิมล ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ได้กล่าวว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในทำให้ครูมีความรู้ ความสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ พิลาภัน ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศแบบมีส่วนร่วม สามารถทำให้ครูมีความรู้ ความสามารถด้านการจัดประสบการณ์ ได้แนวทางและเกิดความมั่นใจในการพัฒนาการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเพิ่มมากขึ้น

และกลยุทธ์การนิเทศการสอน โดยการเชิญวิทยากรมาร่วมประชุม กำกับ ดูแล ชี้แนะ แนะนำ และปรับปรุงในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่ากลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน ยังไม่สามารถจัดประสบการณ์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กล่าวไว้ว่า การนิเทศสอน เป็นกระบวนการร่วมกันของบุคลากรเพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ ในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน คือ การพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน และมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่คุณภาพนักเรียน และกมล ภูประเสริฐ กล่าวว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานทำวามร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ถือว่าเป็นการพัฒนาครูรูปแบบหนึ่งที่ได้ผลรวดเร็ว และชารี มริศรี ให้ความจำเป็นของการนิเทศว่าในยุคสังคมข่าวสาร โลกแคบลง ย่อโลกด้วยเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยเช่นปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว การปรับตัว การพัฒนาตนเอง พึ่งตนเองของโรงเรียน ควรที่ครูในโรงเรียนจะต้องตื่นตัว และปรับปรุงตนเองให้พัฒนา โดยใช้หลักการนิเทศพึ่งตนเองโดยครูในโรงเรียนเป็นหลัก

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ครูผู้สอนควรใช้เพลงและเกมง่ายๆ ในการกระตุ้นและเร้าความสนใจของเด็กปฐมวัย เพราะเด็กวัยนี้มีสมาสั้น เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย

๒. ควรพิจารณาในเรื่องระยะเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการให้สอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรม จะทำให้การอบรมเชิงปฏิบัติการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

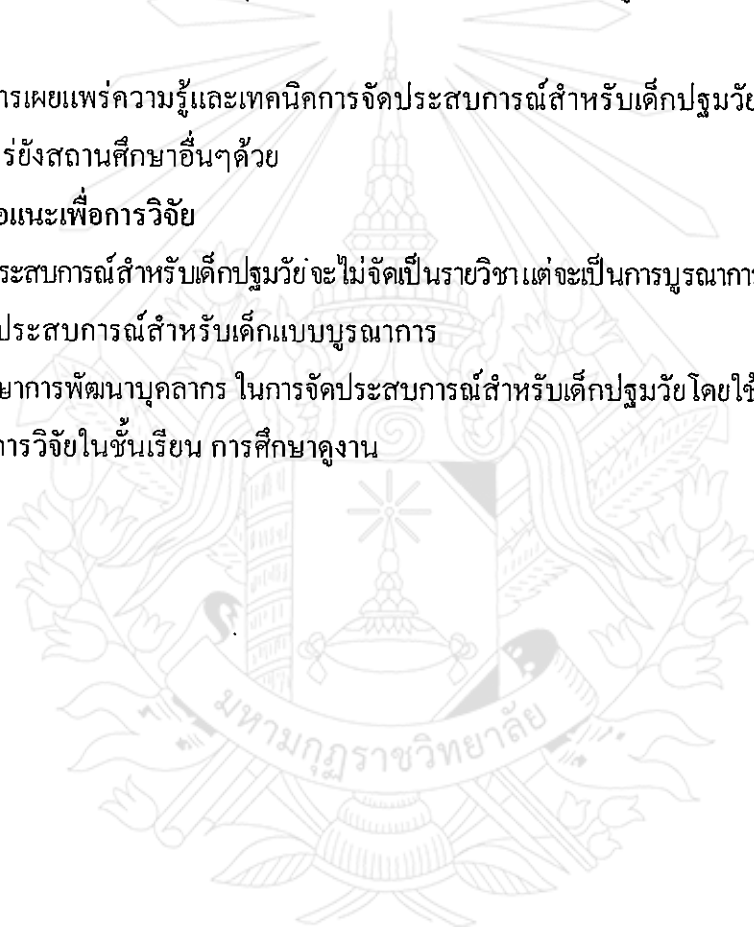
๓. กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรมีหลายกลยุทธ์ แต่ละกลยุทธ์มีความเหมาะสมกับด้านที่จะพัฒนา และความต้องการของบุคลากรแต่ละคนแตกต่างกัน การพัฒนาบุคลากรจึงควรศึกษาความต้องการในด้านที่ต้องการพัฒนาและกลยุทธ์ในการพัฒนา เช่น การศึกษาดูงาน การทำวิจัยในชั้นเรียน ฯลฯ

๔. ควรมีการเผยแพร่ความรู้และเทคนิคการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยแก่ครูพี่เลี้ยงคนอื่นๆ และเผยแพร่ยังสถานศึกษาอื่นๆ ด้วย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๑. การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จะเป็นการบูรณาการผ่านการเล่น จึงควรศึกษาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กแบบบูรณาการ

๒. ควรศึกษาการพัฒนาบุคลากร ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้รูปแบบหรือกิจกรรมอื่นๆ เช่น การวิจัยในชั้นเรียน การศึกษาดูงาน

บรรณานุกรม

๑. หนังสือทั่วไป

กิติมา ปรีดีติติก. การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเล็ก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๓.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. นโยบายและมาตรการในการผลิตและพัฒนาครูไทย ในศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓.

ธีรพานิช. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์, ๒๕๔๔.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕.

พะยอม วงศ์สารศรี. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : สุภา, ๒๕๔๑.

ยนต์ ชุ่มจิต. การพัฒนาครู. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕.

วิชาการ, กรม. การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔.

_____ . คู่มือหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, ๒๕๔๖.

_____ . หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ ร.ส.พ., ๒๕๔๔.

สุญาณี สุทธิพงษ์. ปฏิบัติการศึกษไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๓.

๒. วิทยานิพนธ์

ดวงจันทร์ ขางสุวรรณ. “การศึกษาความสนใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อเครื่องเล่นสนาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.

นารีรัตน์ ตั้งสกุล. “ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรโดยกระบวนการบริหาร ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม”. รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕.

- ประกอบ เพชรสุวรรณ. “การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนบูรณาการข้ามวิชา ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านโนนจริญจังหวัดบุรีรัมย์”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๗.
- ปรีศนา เสร้งบาง. “ความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑.
- ปาริชาติ ไชยสถิต. “การศึกษาความรู้การปฏิบัติงานในการดูแลเด็กของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑.
- ปิยธิดา พลน้ำเที่ยง. “การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โรงเรียนอนุบาลปิยธิดา อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๗.
- ผ่องพรรณ ณ อุบล. “การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จังหวัดหนองบัวลำภู”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๔.
- พิสมัย สระคูพันธ์. “การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หน่วยธรรมชาติรอบตัวเรา ชั้นอนุบาลปีที่ ๒”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๗.
- วิเชียร นาทพรหม. “การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๗.
- วิไลวรรณ เสาว์ทอง. “การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับปฐมวัย โรงเรียนเมืองนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๗.

๓. เอกสารอื่นๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน. “แผนพัฒนาสามปี ๒๕๕๐-๒๕๕๒”. ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน, ๒๕๕๑, (อัดสำเนา).

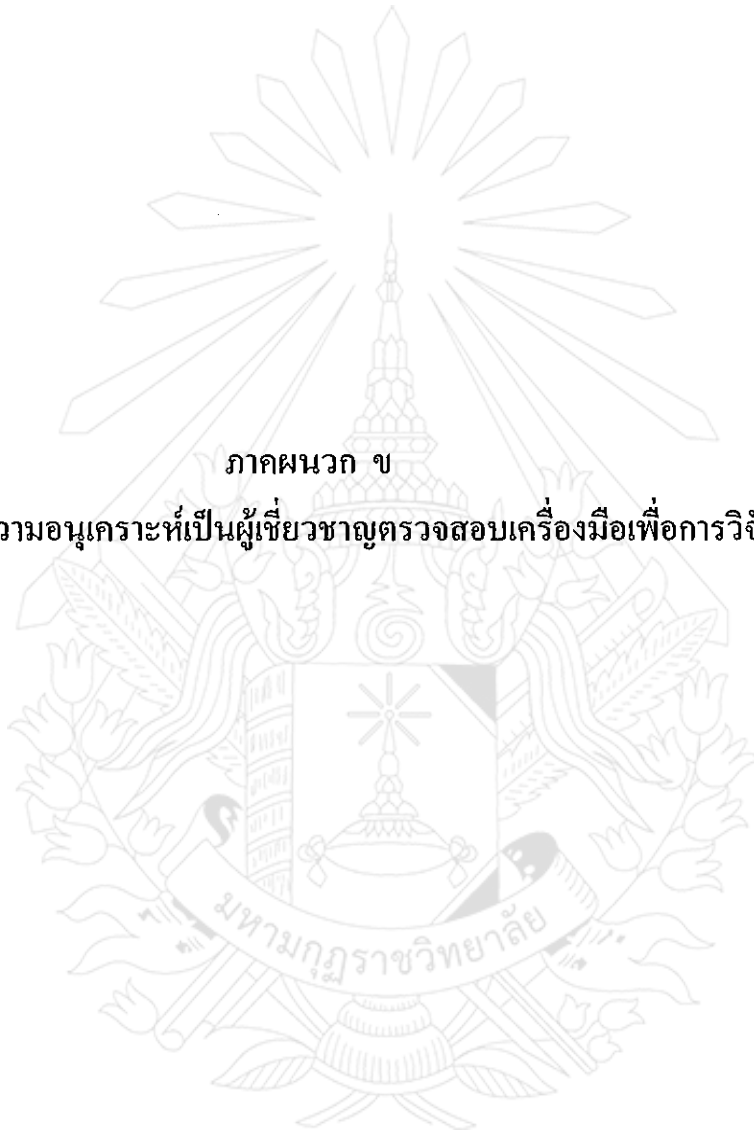
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ศร 6015/ว 45

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

30 มกราคม 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร ทางฝั่งทวดี เก่งใจซา

ด้วย นางสาววิภาพร พรวิเศษศิริกุล นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการศึกษามหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย :
ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน” เพื่อเสนอต่อ
บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์จากท่าน
ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อ โปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ศร 6015/ว 45

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

30 มกราคม 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางณัฐฉาน วัฒนศิริกุล

ด้วย นางสาววิภาพร พรวิเศษศิริกุล นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอกความอนุเคราะห์จากท่าน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อ โปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ศธ 6015/ว 45

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

30 มกราคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายชาญวิทย์ คุ้มศรี

ด้วย นางสาววิภาพร พรวิเศษศิริกุล นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการศึกษาชั้นมหาวิทาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย :
ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน” เพื่อเสนอต่อ
บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

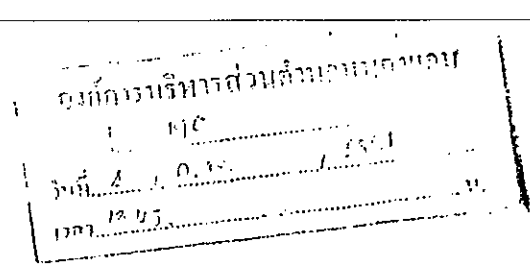
โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ศธ 6015/ว 44

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียขงเมือง
คำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

๓๐ มกราคม 2551

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร นางสาวพร ๑๗๑๗ ๑๗๑๗๑๗๑๗

ด้วย นางสาววิภาพร พรวิเศษศิริกุล นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย :
ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแลน" เพื่อเสนอต่อ
บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา
ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วน วันเวลานั้น นักศึกษาจะมติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระสุทธิสาร โสภณ)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

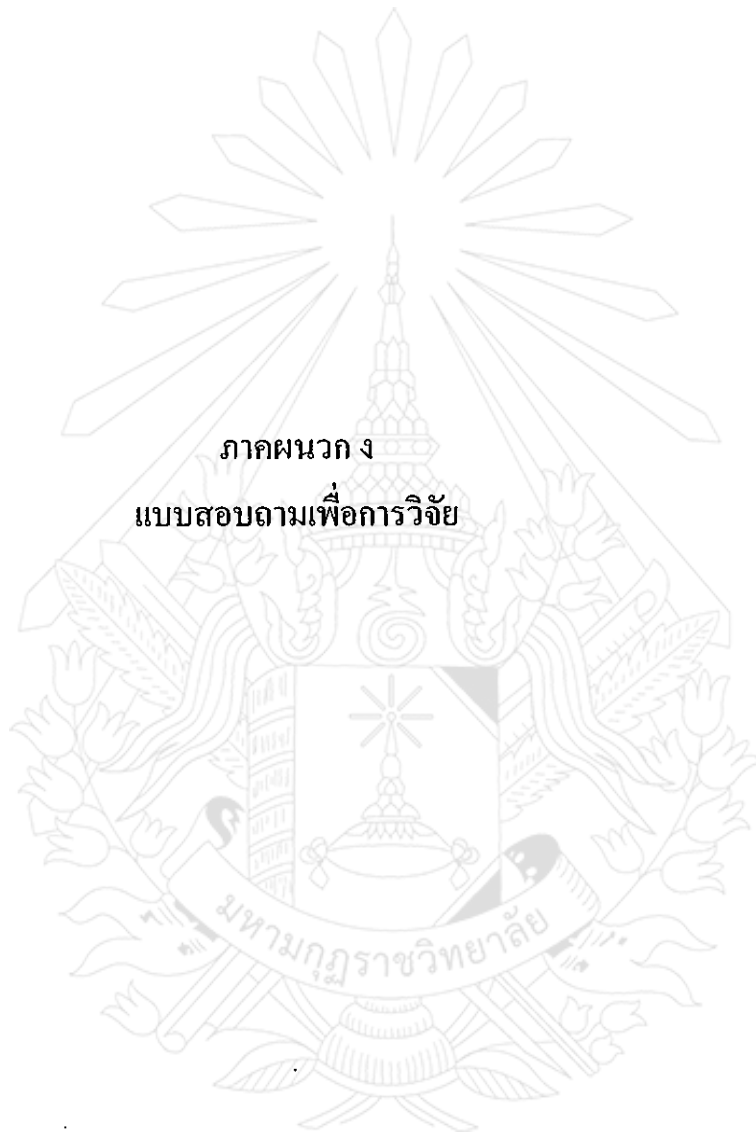
ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษาบบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เลขที่แบบสอบถาม

--	--	--

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

แนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย : ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแค้น อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

.....

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแค้น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนรวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

๒. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยคำถามดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ ๓ แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็ก

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดอาคารสถานที่ และภูมิทัศน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

๓. ในการตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ เพื่อผลการวิจัยที่มีคุณค่าเชื่อถือได้

๔. คำตอบของท่าน จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยทางการศึกษาเท่านั้น จึง ไม่มีผลเสียต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งแต่ประการใด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

วิภาพร พรวิเศษศิริกุล

ผู้ศึกษาค้นคว้า

หลักสูตรการจัดการศึกษามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ ๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

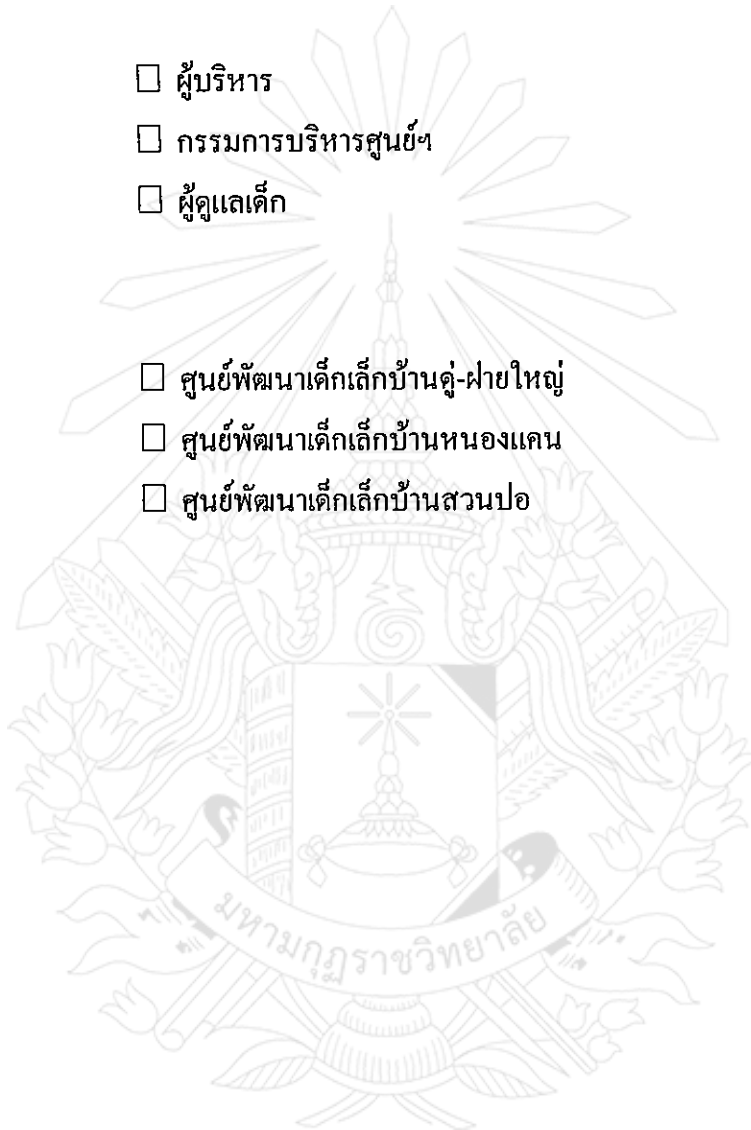
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูกลงในช่องว่าง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

๑. ตำแหน่ง

- ผู้บริหาร
- กรรมการบริหารศูนย์ฯ
- ผู้ดูแลเด็ก

๒. สถานที่ดำเนินงาน

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านคู-ฝายใหญ่
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแคน
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนปอ

ตอนที่ ๒ ความเหมาะสมในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง เลือกจับคู่เวลากับกิจกรรมที่เหมาะสมในแต่ละวันโดยนำตัวเลขด้านขวามือไปเติมในช่องว่างหน้ากิจกรรมด้านซ้ายมือกิจกรรมละ ๑ ข้อ

ตัวอย่าง

.....๒..... ตรวจสอบภาพ ไปห้องน้ำ

๑.) ๐๗.๐๐-๐๘.๓๐ น.

.....๓..... กิจกรรมสร้างสรรค์

๒.) ๐๘.๓๐ - ๐๘.๔๕ น.

.....๑..... เคารพธงชาติ สวดมนต์

๓.) ๐๘.๔๕ - ๐๙.๐๐ น.

คำชี้แจง เลือกจับคู่เวลากับกิจกรรมที่เหมาะสมในแต่ละวัน โดยนำตัวเลขด้านขวามือไปเติมในช่องว่างหน้ากิจกรรมด้านซ้ายมือกิจกรรมละ ๑ ข้อ

..... ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ	๑) ๐๗.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.
..... กิจกรรมสร้างสรรค์	๒) ๐๘.๓๐ - ๐๘.๔๕ น.
..... เคารพธงชาติ สวดมนต์	๓) ๐๘.๔๕ - ๐๙.๐๐ น.
..... กิจกรรมเสริมประสบการณ์	๔) ๐๙.๐๐ - ๐๙.๒๐ น.
..... พักรับประทานอาหารว่างบ่าย	๕) ๐๙.๒๐ - ๑๐.๒๐ น.
..... กิจกรรมกลางแจ้ง	๖) ๑๐.๒๐ - ๑๐.๓๐ น.
..... นอนพักผ่อน	๗) ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น.
..... กิจกรรมรับเด็ก	๘) ๑๐.๔๕ - ๑๑.๓๐ น.
..... กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	๙) ๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.
..... พักรับประทานอาหารกลางวัน	๑๐) ๑๒.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.
..... เตรียมตัวกลับบ้าน	๑๑) ๑๔.๐๐ - ๑๔.๒๐ น.
..... พักรับประทานอาหารว่างเช้า	๑๒) ๑๔.๒๐ - ๑๔.๓๐ น.
..... เกมการศึกษา/กิจกรรมเสรี	๑๓) ๑๔.๓๐ - ๑๔.๕๐ น.
..... เก็บที่นอน ล้างหน้า	๑๔) ๑๔.๕๐ - ๑๕.๐๐ น.

คำชี้แจง โปรดระบุพฤติกรรมที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมละ ๒ พฤติกรรม โดย
การทำเครื่องหมายถูก (✓) ในช่องกิจกรรมที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม

กิจกรรม พฤติกรรม ของเด็ก	กิจกรรม เคลื่อนไหว และจังหวะ	กิจกรรม เสริม ประสบการณ์	กิจกรรม เสรี	กิจกรรม กลางแจ้ง	กิจกรรม เกม การศึกษา	กิจกรรม สร้างสรรค์
๑. การตอบคำถาม						
๒. การมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรม						
๓. ความสนุกสนาน						
๔. ความเข้าใจใน เกม						
๕. การปฏิบัติตาม คำสั่ง						
๖. ผลงานการ สร้างสรรค์						
๗. การช่วยเหลือ แบ่งปัน						
๘. การเก็บของเข้าที่						
๙. การระวังอุบัติเหตุ						
๑๐. ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์						
๑๑. การสนทนา แสดงความคิดเห็น						
๑๒. การปฏิบัติ ตามสัญญาณ						

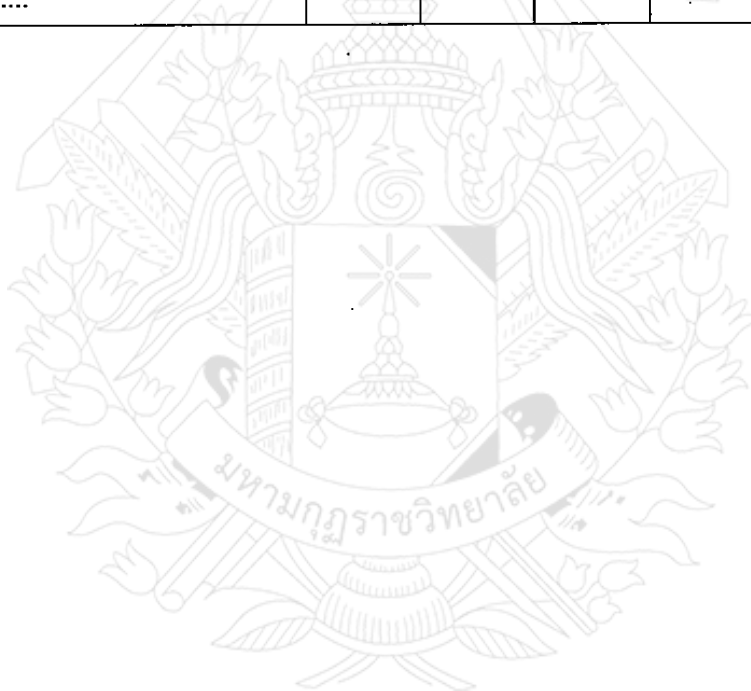
ตอนที่ ๓ ความพึงพอใจของท่านต่อการจัดประสบการณ์

คำชี้แจง

ให้ท่านทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องคะแนนความพึงพอใจข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

ตัวอย่าง

กิจกรรม	คะแนนความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
กิจกรรมรับเด็กเหมาะสม....	✓				
เคารพธงชาติ พร้อมเพรียง..		✓			
สวดมนต์ไหว้พระ พร้อมเพรียง...					
ตรวจสอบสุขภาพ ต่อเนื่อง....					

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องคะแนนความพึงพอใจข้อที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

กิจกรรม	คะแนนความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
กิจกรรมรับเด็กเหมาะสม....					
เคารพธงชาติ พร้อมเพรียง..					
สวดมนต์ไหว้พระ พร้อมเพรียง...					
ตรวจสอบสุขภาพ ต่อเนื่อง....					
กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเหมาะสม...					
พักรับประทานอาหารว่างเข้าตรงเวลา...					
กิจกรรมเสริมประสบการณ์เหมาะสม...					
เกมการศึกษา/กิจกรรมเสรี เหมาะสม...					
พักรับประทานอาหารกลางวัน ตรงเวลา...					
นอนพักผ่อน ตรงเวลา...					
เก็บที่นอน พร้อมเพรียง....					
พักรับประทานอาหารว่างบ่ายตรงเวลา...					
กิจกรรมสร้างสรรค์ เหมาะสม...					
กิจกรรมกลางแจ้งเหมาะสม....					
เตรียมตัวกลับบ้านตรงเวลา...					

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

ให้เลือกแนวทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็กที่มีความสำคัญมากที่สุดจำนวน ๓ ข้อ โดยทำเครื่องหมายถูก (✓) ไว้หน้าข้อที่เลือกพร้อมทั้งเขียนเหตุผลในการเลือกแนวทางนั้น

ตัวอย่าง

..... วิธีปาฐกถา หรือการบรรยาย (lecture).....

.....

.....

..... วิธีอภิปราย (Discussion).....

.....

.....

..... ✓ การสัมมนา (Seminar).....มีการแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ.....

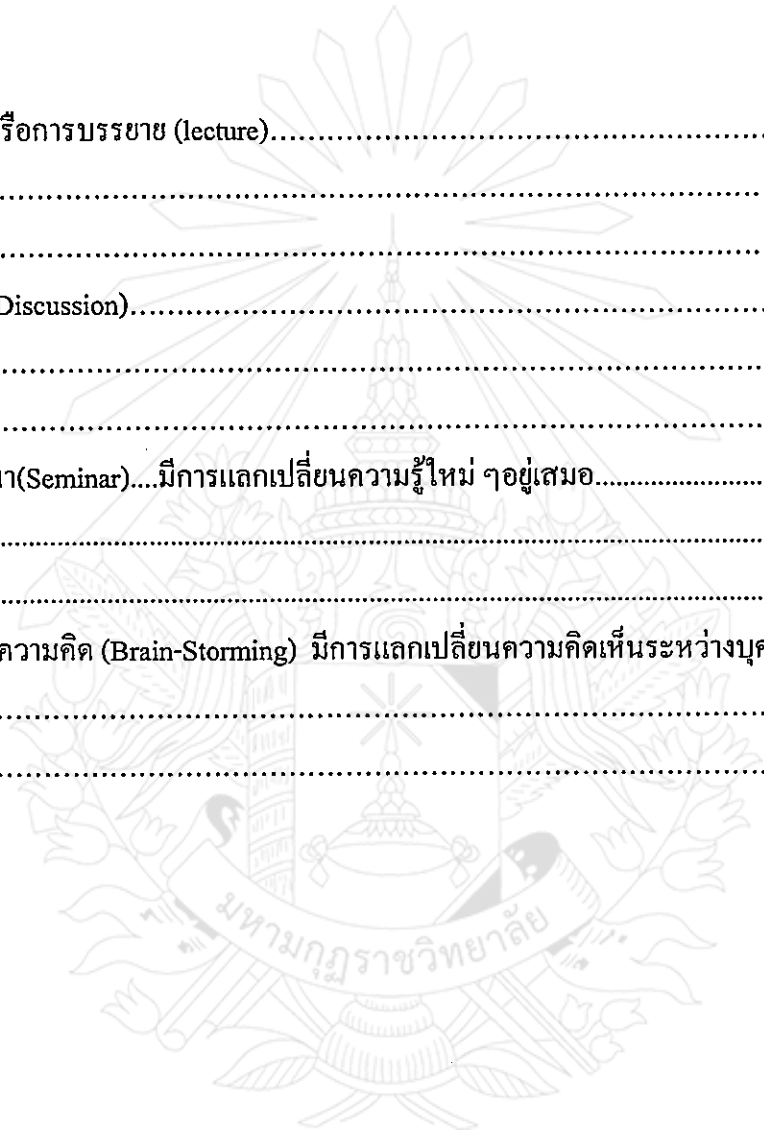
.....

.....

..... ✓ การระดมความคิด (Brain-Storming) มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคคล.

.....

.....

คำชี้แจง ให้เลือกแนวทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็กที่มีความสำคัญมากที่สุดจำนวน ๓ ข้อ โดยทำเครื่องหมายถูก (✓) ไว้หน้าข้อที่เลือกพร้อมทั้งเขียนเหตุผลในการเลือกแนวทางนั้น

ให้เลือกแนวทางการพัฒนาผู้ดูแลเด็กที่มีความสำคัญมากที่สุดจำนวน ๓ ข้อ โดยทำเครื่องหมายถูก (✓) ไว้หน้าข้อที่เลือกพร้อมทั้งเขียนเหตุผลในการเลือกแนวทางนั้น

..... วิธีปาฐกถา หรือการบรรยาย (lecture).....

.....
.....

..... วิธีอภิปราย (Discussion).....

.....
.....

..... การสัมมนา(Seminar).....

.....
.....

..... การระดมความคิด (Brain-Storming).....

.....
.....

.....การประชุมทางวิชาการ(Symposium).....

.....
.....

..... การแสดงบทบาทสมมุติ(Role Playing)

.....
.....

..... การสาธิต(Demonstration)

.....
.....

..... การประชุมเชิงปฏิบัติการ(Training Workshop)

.....
.....

..... การศึกษาเฉพาะกรณี(Case Study)

.....
.....

..... การหมุนเวียนตำแหน่ง (Job rotation).....

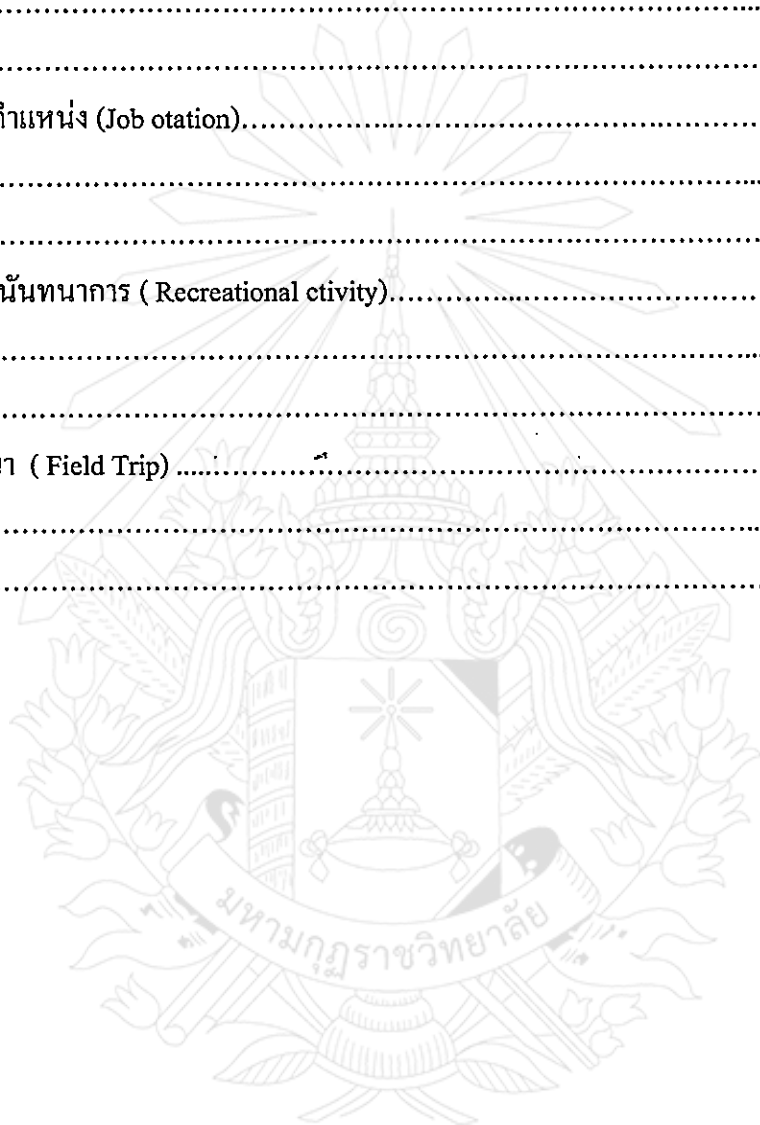
.....
.....

..... การใช้กิจกรรมนันทนาการ (Recreational ctivity).....

.....
.....

..... การทัศนศึกษา (Field Trip)

.....
.....

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะในการจัดการสถานที่และภูมิทัศน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์
สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง ให้ท่านเขียนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบริเวณอาคารสถานที่และการจัดภูมิทัศน์เพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการจัดประสบการณ์

ตัวอย่าง

๑. การจัดห้องเรียน.....ควรจัดให้ได้. อากาศถ่ายเทได้สะดวกและควรจัดวางข้าวของ
เครื่องใช้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อความปลอดภัยของเด็กนักเรียน.....

คำชี้แจง ให้ท่านเขียนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบริเวณอาคารสถานที่และการจัดภูมิทัศน์เพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการจัดประสบการณ์

๑. การจัดห้องเรียน.....

.....

๒. การจัดห้องครัว.....

.....

๓. ห้องทำกิจกรรม.....

.....

๔. การจัดห้องพยาบาล.....

.....

๕. การจัดภูมิทัศน์.....

.....

๖. การจัดสนามเด็กเล่น.....

.....

๗. ห้องเอนกประสงค์.....

.....

((((((((((((((((ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม))))))))))))))))

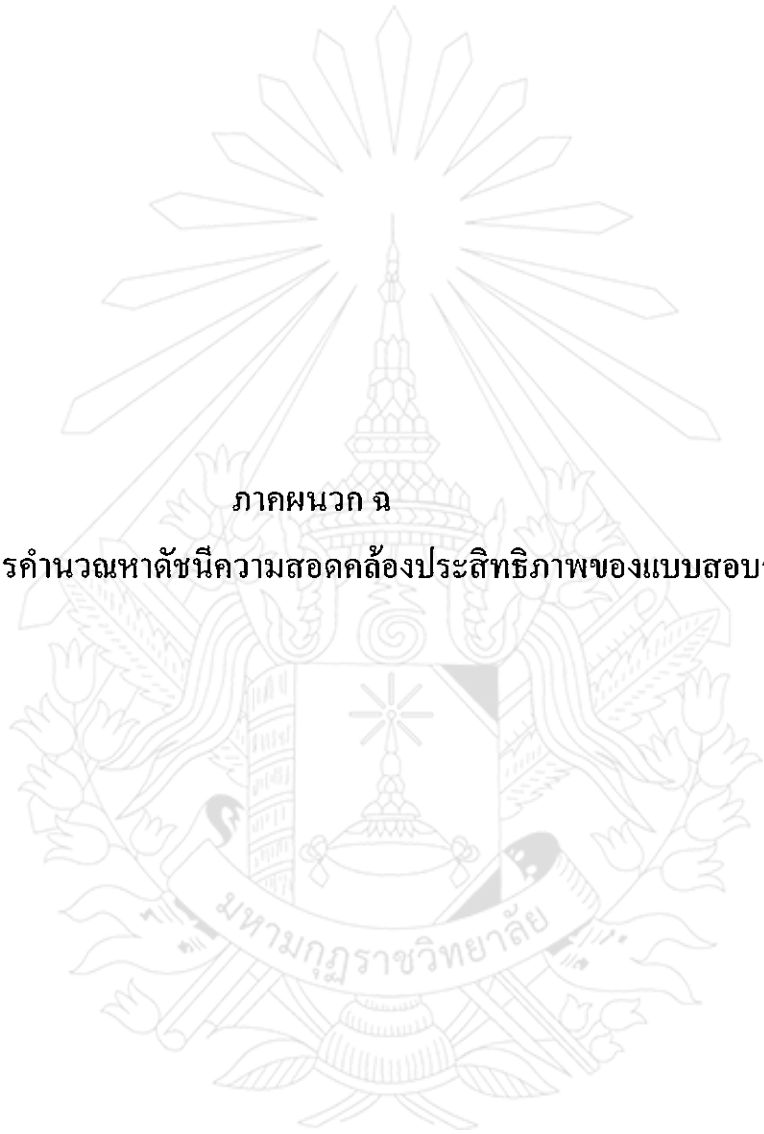
ภาคผนวก จ
คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางแสดง ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (α)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
๑.	๐.๕๖
๒.	๐.๕๐
๓.	๐.๖๐
๔.	๐.๕๐
๕.	๐.๖๑
๖.	๐.๗๑
๗.	๐.๖๘
๘.	๐.๔๗
๙.	๐.๕๖
๑๐.	๐.๖๓
๑๑.	๐.๖๖
๑๒.	๐.๕๕
๑๓.	๐.๘๔
๑๔.	๐.๘๖
๑๕.	๑.๐๐

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = ๐.๘๓

ภาคผนวก ฉ

ตาราง แสดงการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องประสิทธิภาพของแบบสอบถาม

ตาราง แสดงการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องประสิทธิภาพของแบบสอบถาม ความพึงพอใจในการ
จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ความพึงพอใจ	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC ($\Sigma R/N$)	เทียบกับเกณฑ์
	คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓			
ข้อ ๑	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
ข้อ ๒	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
ข้อ ๓	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
ข้อ ๔	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
ข้อ ๕	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
ข้อ ๖	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
ข้อ ๗	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
ข้อ ๘	๐	๑	๑	๒	๐.๖	ใช้ได้
ข้อ ๙	๑	๐	๑	๒	๐.๖	ใช้ได้
ข้อ ๑๐	๑	๐	๑	๒	๐.๖	ใช้ได้
ข้อ ๑๑	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
ข้อ ๑๒	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
ข้อ ๑๓	๐	๑	๑	๒	๐.๖	ใช้ได้
ข้อ ๑๔	๑	๑	๑	๓	๑	ใช้ได้
ข้อ ๑๕	๐	๑	๑	๒	๐.๖	ใช้ได้

๘๓

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล : นางสาววิภาพร พรวิเศษศิริกุล
- วัน/เดือน/ปี เกิด : วันที่ ๑๘ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๕
- ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ ๑๐๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบัวแดง อำเภอปทุมรัตน์
จังหวัดร้อยเอ็ด
- การศึกษา
- พ.ศ. ๒๕๔๘ : ปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (คบ.) สาขาวิชา คอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงานปัจจุบัน
- พ.ศ. ๒๕๔๘-
ปัจจุบัน : นักวิชาการศึกษา
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์
จังหวัดร้อยเอ็ด

